

- ▶ BEST LØNNSOMHET I HAVBRUK OG FISKERI
- ▶ NORD-NORGES EKSPORTFYLKE NR.1
- ▶ FLERE INNBYGGERE I 25 AV 44 KOMMUNER

- EN RAPPORT OM UTVIKLINGEN GJENNOM 2012 OG UTSIKTENE FOR 2013

NORDLAND

- ET ROBUST NÆRINGS- og LIVSLIVS FYLKE

Nordland er det mest spennende fylket i kongeriket å bo og drive næringsvirksomhet i. Fylket er rikt på naturressurser som verden etterspør. Det som bremser utviklingen noe er tilgang til kompetanse og langvarige prosesser for å få tillatelse til utvinning og produksjon.

KARSTEN NESTVOLD

Leder Styringsgruppen
Direktør Innovasjon Norge
Nordland

ODD HENRIKSEN

Regionsdirektør
NHO Nordland

ERLEND BULLVÅG

Prosjektleder
Handelshøgskolen i Bodø

BJØRN STURE TRYMBO

Regionbanksjef DNB/
Nordlandsbanken asa

JØRN SØRVIG

Nærings- og utviklingssjef
Nordland fylkeskommune

KJELL HUGVIK

Fylkesdirektør
NAV Nordland

EIRIK PEDERSEN

Administrerende direktør
Kunnskapsparken Bodø as

Å leve av naturen skaper utfordringer. Utvikling av nye og lønnsomme virksomheter skaper lett arealkonflikter, som vi i fellesskap bør løse. Det er viktig at vi som bor i landsdelen stiller krav om å få ta del i den verdiskapingen som tas ut av vårt fylke. Til det behøves mer enn penger. Nordland må øke kompetansen innen arealplanlegging, miljø, bergverk, geologi og metallindustri.

Nordland er begunstiget med rike forekomster av metaller og mineraler. Næringslivet i Nordland venter på regjeringens mineralstrategi. Den vil kunne gi føringer på hvordan vi skal innrette oss for å skape ny og lønnsom virksomhet knyttet til mineraler i Nordland. I bilaget til Indeks Nordland kan du lese mer om de spennende mulighetene mineralindustrien gir både industrielt og som eksportprodukt.

Olje og gass vokser raskt i Nordland. Det er gledelig å se at stadig flere store nasjonale bedrifter velger å etablere seg på Helgeland for å være i posisjon for den økte petroleumsaktiviteten. Leverandørindustrien er med på lasset nordover og nordnorske bedrifter er på vei inn i næringen. Arbeidet med konsekvensutredning av Nordland VI og Nordland VII må starte opp så raskt som mulig. Kon-

krete planer for ilandføring av olje og gass i Nordland må innarbeides i Aasta Hansteen-utbyggingen og rørtransportssystemet.

Totalt sett er det planlagt investeringer i Nord-Norges kraftnett estimert til ca. 17 milliarder kroner, dette for å sikre kapasitet og forsyningssikkerheten. En slik utbygging åpner for ny industri og for tilknytning av flere vind- og småkraftverk til stamnettet. Vi må ikke stille oss slik at industrien får ekstra kostnader fra en slik utbygging.

Innenfor fiskeri og havbruk øker vår markedsandel ute i verden. Torsk kvotene øker sterkt. Fiskerne uroes av lave minstepriser og mindre kvoter av sild og lodde, men totalbildet er likevel positivt. Produksjonen av oppdrettslaks fortsetter å vokse i Norges største oppdrettsfylke. Havbruksnæringen driver godt og næringen gir selv gode tilbakemeldinger om utsiktene. Arealtilgang er en forutsetning for videre ekspansjon

Industrien i Nordland har lagt bak seg et godt år. Eksporten økte friskt i 2012 og forventes å øke videre i 2013. Blant noen av våre største industribedrifter hersker det likevel en viss usikkerhet knyttet til rammevilkårene. En usikkerhet er CO² kvoter og nytt regime i EU. Dette ser vi ved

at få store industribedrifter gjør store investeringer. Et unntak er investeringer i banebrytende Enøk-teknologi hos Elkem Salten. En annen usikkerhet er kraft og kraftregime.

Riktig kompetanse er den viktigste drivkraften for vekst i nordlandsbedriftene. En kombinasjon av at det utvikles relevant ny kompetanse i Nordland, men også at vi evner å tiltrekke oss riktig kompetanse utenfra er den beste strategien. Havbruksnæring er et godt eksempel på en næring som har tatt kompetanse på alvor. Strategisk bruk av kompetanse har gjort næringen til verdens mest effektive. Universitetet i Nordland og høyskolene må derfor tilføres en økning i antall studieplasser innrettet mot det private næringslivet innenfor innovasjonsfag og teknologiske fag i 2013.

KILDER:

Indeksen er basert på økonomiske nøkkeltall hentet fra Proff[®]Forvalt: www.forvalt.no. Regnskapsdatabasen produseres og utvikles av Eniro ASA i et samarbeid med Handelshøgskolen i Bodø. Statistikk om eksport, sysselsetting, jobbskaping, arbeidsledighet, lønnsutvikling, og befolkning er hentet fra SSB og NAV og bearbejdet av prosjekt Indeks Nordland. NHO Nordlands medlemsundersøkelser.

INNHOOLD

5-9

KONGERIKETS MEST
SPENNENDE FYLKE

14-17

BEST LØNNSOMHET
I HAVBRUK OG FISKERI

10-13

NORDOMRÅDENES
NÆRINGSLEVSREGION

18-23

HØYEST EGENKAPITAL
I INDUSTRIEN

28-31

FLERE INNBYGGERE I 25 AV 44
KOMMUNER

24-27

NORD-NORGES
EKSPORTFYLKE NR. 1

32-35

KVINNER HAR STERKEST
VELSTANDSVEKST I NORDLAND

36-41

KOMPETANSE DRAR
ARBEIDSMARKEDET

42-43

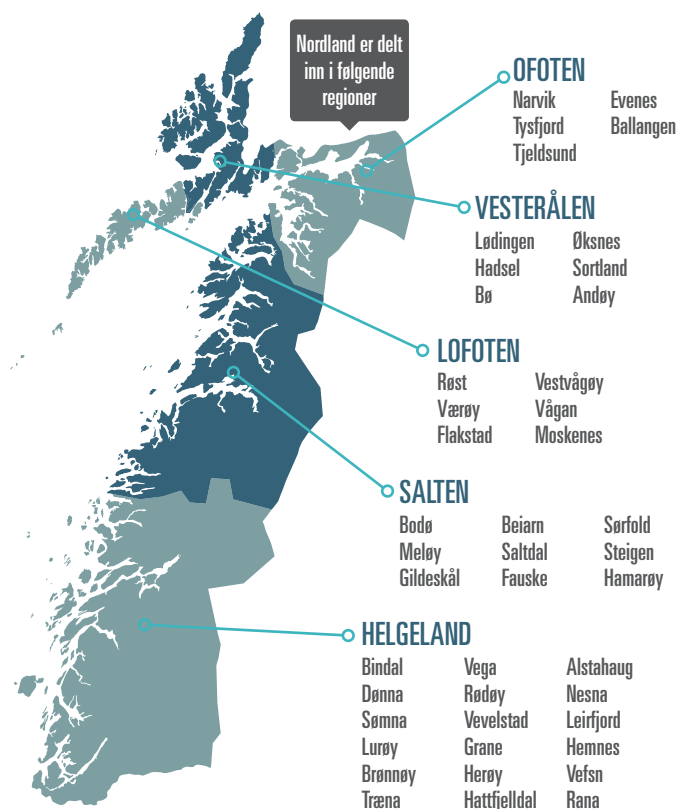
UTSIKTENE FOR 2013

KRAV FRA NÆRINGSLIVET I NORDLAND

1. Konsekvensutredning av petroleumsvirksomhet på Nordland 6 og 7.
2. Vedtak om forsering av arbeidet med utbedring av E6 gjennom Nordland i kommende transportplan.
3. Beslutning om flyplasstruktur slik at ny infrastruktur kan bygges i Bodø, Mo i Rana og Lofoten.
4. Vedtak om ilandføring av olje og gass fra sokkelen, og lokalisering av driftsorganisasjoner til Nordland.
5. Beslutning om bygging av dobbeltspor på Ofotbanen.
6. Etablering av ingeniørutdanning i Bodø.

HVORDAN BRUKER DU INDEKS NORDLAND?

Indeks Nordland følger utviklingen i landsdelen og landets øvrige nærings- og samfunnsliv. Rapporten er lagt opp slik at hovedpoengene er oppsummert i faktaboksene på neste side. I det påfølgende avsnittet oppsummeres indeksen og regionenes utvikling sammenlignes, fulgt av de enkelte hovedtemaene for indeksen.

DU KAN BRUKE INDEKS NORDLAND TIL Å:

1. Vise frem Nordland og mulighetene som ligger i fylket.
2. Inspirere til debatt om hvordan Nordland skal se ut i fremtiden.
3. Gi kunnskap om fylket til beslutningstakere, både i næringsliv og politikk.
4. Tilføre fakta til debatter og beslutninger der Nordlands interesser berøres.
5. Måle fremdrift og resultater i Nordland.
6. Gjøre det mulig for enkeltbedrifter å vurdere egen utvikling.

Indikatorerne presenteres på tre måter. Som nominelle verdier målt i kroner, som prosentverdier, og som indekser. En indeks viser utviklingen fra et referansetidspunkt frem til i dag. Målingene presenteres på fire nivåer. Summen av Nordland, direkte sammenlignbar med tallene for summen av Norge. Summen av hovednæringer (fem definerte hovednæringer) og summen av enkeltregioner (fem regioner). Alle tall i indeksen kan direkte sammenlignes mellom region, sektor, fylke og Norge. I indikatorerne sees Helgelands tre regioner under ett, og benevnes Helgeland.

01 ET SPENNENDE FYLKE

- Fisk, petroleum, mineraler og kraft fra Nordland er etterspurt fra hele verden.
- Nordland er Norges fjerde største eksportør og har vekst i eksportøkonomien.
- Økende kjøpekraft gir økt handel og reiseaktivitet.
- Lønnsveksten er god, og aller best for kvinner.
- Næringslivet fremstår som meget robust i urolige tider.
- Petroleumsaktiviteten doblet med Skarv.

02 LYSNING ETTER UTFORDRINGER I 2012

- De fleste bedriftene vokste i 2012.
- Nordlandsøkonomien falt likevel som følge av REC konkursen.
- Industri, bygg og anlegg, samt tjenesteyting mot bedriftene drar opp aktiviteten i 2013.

03 BEST LØNNSOMHET I HAVBRUK OG FISKERI

- Alle sektorer tjente penger i 2012.
- I snitt er driftsmarginen nå 5,2 %.
- Størst verdiskaping er det i tjenesteproduksjon mot bedrifter.
- Verdiskapingen er 4 kroner høyere per 100 kroner omsatt i Nordland enn i Norge totalt.
- Sterk verdiskaping indikerer sterkere attraktivitet enn landsgjennomsnittet.

04 HØYEST EGENKAPITAL I INDUSTRIEN

- Best kapitalavkastning i fiskeri og havbruk.
- Egenkapitalen investert i Nordland har økt med 9,1 milliarder kroner siste 2 år.
- 59 % av kapitalbasen i Nord-Norge er investert i nordlandsbedriftene.
- Egenkapitalen økte med 1,7 milliarder til 55,7 milliarder kroner i 2012.
- Bedriftenes lånegjeld økte med 6,6 milliarder til 122,8 milliarder kroner i 2012.
- Nordlandsbedriftene opplever god kapitaltilgang og betydelig investeringskapasitet.

05 EKSPORTFYLKE NR 1 I NORD-NORGE

- Eksporten vokste med hele 10 % fra 2011.
- Eksportverdien var 19,5 milliarder kroner i 2012.
- Eksporten vokste for fjerde året på rad.
- Fiskeeksporten øker fra Nordland mens den går ned i Norge.
- 65 % av eksporten fra Nord-Norge skapes i Nordland.

06 FLERE INNBYGGERE I 25 AV 44 KOMMUNER

- Det ble 1 040 flere innbyggere i 2012.
- God vekst i aldersgruppen 20 til 29 år.
- Svak utvikling i gruppen 30 til 39 år.
- Befolkningen i Nordland var 238 320 personer i 2012.
- Betydelig arbeidsinnvandring bidro til folkeveksten.
- Vekst i alle regioner i Nordland i 2012.

07 KVINNER HAR STERKEST VELSTANDSVEKST I NORDLAND

- Gjennomsnittsinntekten økte med 15 000 kroner til en bruttoinntekt på 357 000 kroner per person.
- Lønnsnivået tilsvarer 91 % av landsgjennomsnittet.
- Avstanden opp til landsgjennomsnittet minsker.
- Siden 2008 har kvinners lønn økt med 18 % i Nordland.

08 KOMPETANSE DRAR ARBEIDSMARKEDET

- Sysselsettingen økte med 788 personer netto i 2012.
- 116 573 hadde sitt arbeidssted i Nordland i 2012.
- Ytterligere 3 300 pendler til arbeid i andre fylker.
- Arbeidsledigheten er kun 2,5 %.
- Sterkest jobbskaping er det innen offentlig sektor og bygg og anlegg.
- Sterkest jobbskaping for gruppen med høyere utdanning.

09 INDEKS NORDLAND MENER

- Nordland er det mest spennende fylket i kongeriket både å bo, og drive næringsvirksomhet i.
- Det er svært viktig at vi som bor og lever i landsdelen får gi forslag til hvordan ressursene skal tas ut.
- Olje og gass vokser raskt i Nordland: Arbeidet med konsekvensutredning av Nordland 6 og 7 må vedtas.
- Kraftintensiv industri trenger en avklaring omkring kraftregime og overføringskostnader.
- Nordlands private næringsliv trenger økt kompetanse. Styrk Universitetet i Nordland med studieplasser innen ingeniør- og innovasjonsfag.

10 VI SITTER PÅ EN GULLGRUVE

- Les mer om potensialet for mineralutvinning i Nordland og nye industrielle muligheter i årets bilag til Indeks Nordland.

BILAG

DET MEST SPENNENDE FYLKET I KONGERIKET

Nordland har mange ressurser som verden etterspør. Til tross for stagnasjon i europeisk økonomi, har Nordland en vekst i eksportøkonomien. Økende kjøpekraft gjør at vi handler mer, flere skifter bil, og vi kjøper dyrere leiligheter og hus. Lønnsveksten er god, spesielt kvinner har god lønnsutvikling i Nordland.

Nordland er det mest spennende fylket i kongeriket. Det er en rekke faktorer som gjør at vi kan hevde dette. Skarvfeltet nådde produksjonsfasen ved inngangen til 2013. Plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen feltet og tilhørende transportsystem er oversendt Stortinget. Feltområdene Nordland 6 og 7 nærmer seg konsekvensutredningsfasen. På land investeres det i nye kraftstasjoner i milliardklassen, ny og fremtidsrettet miljøteknologi i industrien, det bygges kulturhus, hoteller, skoler, nye kraftlinjer, og bedre veier. 2013 blir et svært spennende år. Interessen rundt naturressursene i Nordland øker etter hvert som råvareforekomster tømmes rundt i verden. Årets bilag viser frem de store mulighetene innenfor mineralnæringen i Nordland.

De fleste bedriftene i Nordland økte sin aktivitet i 2012, målt i omsetning. Likevel er det nedgang i nordlandsbedriftenes omsetning totalt. Årsaken er konkursen i REC, og hos flere av leverandørene til REC i Nordland. Nedleggelsen reduserte omsetningen i nordlandsøkonomien med om lag 5,3 milliarder kroner. Det tar rimeligvis noe tid før veksten i resten av Nordland kompenserer for dette. Dessverre er mange fortsatt arbeidsledige etter REC konkursen. Vi håper innsatsen den enkelte gjør, og de etablerte tiltakene fører til nytt arbeid i 2013. På tross av dystre spådommer for europeisk og amerikansk økonomi i 2013, venter vi et godt år for Nordland. Allerede ved utgangen av 2013 venter vi at nordlandsøkonomien har tatt igjen det som ble tapt i REC konkursen.

Lønnsomheten i nordlandsøkonomien totalt sett falt i 2012. Urolige priser i eksportmarkedene, nedleggelsen av REC, og økende kostnader bidro til marginfallet. Lønnsomheten påvirkes mer av finansuroen ute i Europa enn av bedriftenes aktivitet målt i omsetning. Det er bedrifter innen havbruk som fortsatt er mest lønnsomme fulgt av de som produserer tjenester mot bedriftene. En indikator på at nordlandsbedriftene er produktive er verdiskapingen. Verdiskapingen for hver 100 kroner som omsettes er 35,8 kroner. Dette er mer enn 4 kroner eller 12,5 % over landsgjennomsnittet. Eksporten av metaller steg netto i verdi med nesten 12 % i 2012 og fisk økte i verdi med 5 %. Veksten i eksportverdien forventes å fortsette for metallene. For fisk forventes fortsatt vekst

som følge av at volumene øker. Dette på tross av reduserte priser på torsk til fiskerne i 2013 sesongen.

Bedriftene er optimistiske, og det er økende etterspørsel etter lånekapital til investeringer i fornyelse, effektivisering og økt kapasitet. De nye gassfergene for Vestfjordbassenget hadde sine første turer i rutene over

Det investeres godt i Nordland. Bedriftene er optimistiske og det er økende etterspørsel etter lånekapital til investeringer i fornyelse, effektivisering og økt kapasitet.

Vestfjorden i januar 2013. I Bodø bygges det nå en ny stor videregående skole i regi av Nordland Fylkeskommune. Statkraft er i gang med å bygge ny Nedre Røssåga kraftstasjon i Korgen. Det bygges nye sykehus på Stokmarknes og i Bodø for milliardbeløp. Byggingen av kulturhuset Stormen i Bodø til over en milliard kroner er godt i gang. Tøven tunnelen har hatt gjennomslag og utrustes nå. Det investeres store beløp i miljø og energiøkonomisering ved Elkem Salten. I vegpakke Salten er ny bro ved Hopen snart halvferdig. Det er like før neste byggetrinn av vegpakke Salten inn mot Bodø sentrum legges ut på anbud. I Narvik er byggingen av utskipningsanlegget for Northland Resources til over en milliard kroner godt i gang. I Sandnessjøen og Mo i Rana investeres det i verkstedindustrien, samtidig som hotellkapasiteten økes for å dekke den voksende etterspørselen. 2012 er et langt skritt i riktig retning for næringslivsregionen Nordland.

Arbeidsmarkedet i Nordland er godt. Ledigheten er kun 2,5 % og ventes å ligge under 3 000 personer i 2013. Utenlandsk arbeidskraft spiller en stadig større rolle i næringslivet i Nordland. I 2013 vil vi for første gang ha mer enn 10 000 utenlandske arbeidstakere i Nordland, på kortere eller lengre opphold. Vekst i behovet for arbeidskraft med høyere utdanning er den viktigste drivkraften for sysselsettingsvekst. Arbeidsmarkedet for personer under 30 år har fungert langt bedre de siste 5 årene. Utfordringen nå er å skape jobber som bremser for tapet av arbeidstakere i aldersgruppen 30 til 40 år. Den sterkeste netto jobbskapingen har kvinner med høyere utdanning i Nordland. Av netto nye jobber for høyt utdannede, bekle kvinner 2 av 3 stillinger. Vi bør ha mer fokus på jobbskaping for menn med høyere utdanning, for å få økt sysselsettingsvekst i Nordland. I 2013 vil offentlig sektor være den viktigste jobbskaperen i Nordland med vekt på helse og omsorgspersonell. Veksten i sysselsetting utgjør nå om lag 60 % av vekstnivået nasjonalt.

Nordland har om lag 34 000 personer som er delvis utenfor arbeidsmarkedet. Med en ekstra innsats bør mange av disse verdifulle personene kunne hentes inn i arbeidsmarkedet, gjennom tilpasning av arbeidssituasjonen eller økning av den enkeltes kompetanse.

Befolkningsutviklingen er positiv på fjerde året. Etter vendepunktet i 2008 stiger folketallet for fjerde året på rad. Fremgangen er liten sammenlignet med veksten nasjonalt, men det viktigste er at nedgang er snudd til oppgang. I 2012 steg befolkningen i alle regionene i dette fylket. På samme tid fortsatte tilflyttingen til byene i fylket, en utvikling som ligner de fleste regioner i Norge. For å holde tritt med Norge skulle befolkningsveksten i Nordland vært netto 2 000 personer flere i 2012. Jobbskaping som passer utviklingen med flere høyt utdannede er derfor svært viktig fremover.

Den private velstanden stiger. Lønnsveksten er de siste 4 årene vokst med 16,2 %. Bare i 2012 fikk den enkelte i snitt litt over 1 000 kroner mer å rutte med per måned. Økende kjøpekraft er godt synlig i økte boligpriser, økt sparing og økt forbruk. Økt sysselsetting blant de deltidsansatte bidro også til lønnsvekst.

NORDLANDS REGIONER

Hver region har sitt særpreg og utviklingsløp. Nordland er delt inn i 5 regioner, og disse sammenlignes på tvers av de viktigste indikatorene i Indeks Nordland. En enkel rangering er brukt, fra best utvikling til svakest utvikling. Rangeringen er gjort etter hvor sterk veksten i omsetning er de siste 5 år, gjennomsnittlig driftsmargin siste 2 år, gjennomsnittlig total kapitalavkastning siste 2 år, verdiskaping per omsatt krone, regionens

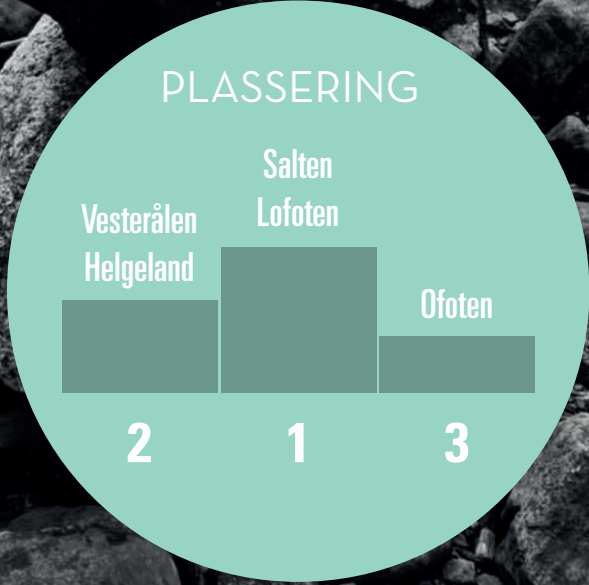
i sysselsetting i % siste 5 år, og befolkningsvekst siste 5 år. Regionene rangeres fra 1 til 5 der 1 er best.

Vesterålen og Ofoten er best på 2 av kriteriene hver. Vesterålen forsvaret plasseringen som beste region med hensyn til driftsmargin og rentabilitet. Ofoten er best på omsetningsvekst og verdiskaping per omsatt krone. Ser en alle kriteriene under ett og lik vektning av kriteri-

ene, scorer Salten og Lofoten best med like god score, fulgt av Helgeland og Vesterålen som også har lik score, og til sist Ofoten. Ofoten gjør det bra på vekst i høy verdiskaping, men taper terreng på driftsmargin, vekt i sysselsetting og befolkningsutvikling. Lofoten forsvaret posisjonen som regionen med sterkeste sysselsettingsvekst over tid og Salten forsvaret posisjonen med sterkeste vekst i folketallet.

	Vekst i omsetning siste 5 år	Driftsmargin siste 2 år	Rentabilitet siste 2 år	Verdiskaping per omsatt krone	Vekst i syssel- setting siste 5 år	Befolkningsvekst siste 5 år
Helgeland	5 (3)	3 (5)	4 (3)	3	2 (2)	3 (2)
Salten	4 (4)	2 (2)	3 (4)	2	3 (3)	1 (1)
Ofoten	1 (2)	5 (4)	5 (5)	1	5 (4)	4 (3)
Lofoten	2 (1)	4 (3)	2 (2)	4	1 (1)	2 (3)
Vesterålen	3 (5)	1 (1)	1 (1)	5	5 (4)	5 (5)

Tall i parentes = rangering i Indeks Nordland 2012.

NORDLAND - NORDOMRÅDENES NÆRINGSLIVSREGION

Lysning etter vanskelig 2012 for Nordlandsøkonomien.

Nordland var i 2012 det fjerde største eksportfylket i landet. Finansuroen ute i Europa påvirker ennå ikke aktiviteten i Nordland negativt på tross av sterk kronekurs. Etter god vekst frem til andre halvår i 2011, påførte konkursen i REC en sterk nedgang i 2012. Positiv utvikling for de gjenværende industri-bedriftene, varehandel og tjenester klarte ikke å kompensere for bortfallet i REC i 2012. Bedriftene nådde en omsetning på 126 milliarder i 2012. Kostnadspress gjør nå at økt innovasjon og nyskaping er nødvendig for å sikre internasjonal konkurransevne i årene som kommer.

I 2012 kom det flere negative nyheter fra noen av fylkets største bedrifter. REC la ned sin store aktivitet i Nordland, med et tap av nesten 900 arbeidsplasser. Hurtigruten ASA meldte flytting av hovedkontoret bort fra Narvik, og Nordlandsbanken ASA ble innfusjonert i DNB Bank ASA Etter å ha vært heleid av DNB siden 2003. Hele tre av de største selskapene har dermed ikke lenger postadresse Nordland. Størst negative konsekvenser har konkursen i REC fått. Nedleggelsen av den største industrielle nyskaping de siste tiårene medførte at flere mistet sin arbeidsplass, og mange underleverandører gikk med i dragsuget.

Utsiktene for 2012 var ikke spesielt gode. Fasiten ble at mens bedriftene nasjonalt vokser med 1,8 % i 2012, falt omsetningen i Nordland med 1,4 %. Fallet tilskrives REC konkursen. For 2013 er derimot utsiktene bedre. Eksportinntektene viser en god positiv trend ved utgangen av 2012. En sterk lokal økonomi vil gi vekst for hjemmemarkedsbedriftene også i 2013. Økonomien i Nordland får derfor et vendepunkt fra nedgang, til en oppgang i 2013. Nordlands næringsliv har høyere dynamikk enn normalt. Eksisterende bedrifter utfordres sterkt av krav om reduserte kostnader, og store endringer i eierstrukturer. Hurtigruten ASA, Widerøe ASA og Secora AS (oppkjøpt av Torghatten ASA) er eksempler på slike bedrifter. Også innen havbruk samles mer og mer av virksomheten i færre selskaper. Nordlaks AS sitt oppkjøp av Pundslett Laks AS er et eksempel på denne utviklingen. Størrelse, kostnadseffektivitet og volum har avgjørende betydning for konkurransevnen, noe som ventes ytterligere å bli forsterket i 2013 for alle bedriftene.

Det er svært spennende at nye bedrifter med stort potensial vokser frem. Nyskapingsevnen er stor, og hele 33 % av omsetningen kom fra bedrifter som er etablert de siste 10 årene. Hele 55 % av omsetningen skapes av bedrifter yngre enn 20 år. Det er et svært godt tegn at evnen til fornyelse er høy i Nordland. Nyskaping kommer både i form av nyetableringer og ved at selskaper velger å etablere avdelinger i Nordland. Petroleumsvirksomheten er et godt eksempel, der en rekke av de ledende globale aktørene har etablert kontorer i Nordland. Nordlands naturressurser øker i betydning for verden. Nordland bør derfor være et aktuelt lokaliseringssted for langt flere norske og utenlandske aktører i årene som kommer. I Sandnessjøen skaper Aker Solutions oppkjøp av lokale ingeniørbedrifter og industriarlegg utgangspunkt for rask vekst innenfor petroleumstjenester.

Høsten 2012 gikk et av Norges største venturefond; HightechVision, inn på eiersiden i Momek Group AS. Ambisjonene for vekst er store, og hovedfokuset er på tjenester til petroleumssektoren og industriell fabrikasjon. I Bodø ble Rapp Marine-konsernet kjøpt opp av det nordnorske investeringsfondet NII administrert av Nord Kapitalforvaltning i Tromsø. Ambisjonen er å bli en enda sterkere global aktør innen brann-dører og dekkstutstyr, og utvikle en langt større virksomhet inn mot petroleumsnæringen. I Narvik er gruveselskapet Northland Resources i gang med å bygge opp sitt utskipningsanlegg for jernmalm produsert i Pajala. En betydelig ny virksomhet skal bygges opp i Narvik med rask opptrapping i 2013.

2012 BEDRE ENN VENTET

En direkte følge av resesjonen i Europa er lav elakse- og hvitfisk priser gjennom 2012. Økte volumer gir imidlertid fortsatt økt eksportverdi. Strukturendringer i fiskeindustrien gjør at mindre mengder fisk går gjennom bedriftene med forretningsadresse i Nordland. Bortfallet av REC påvirker totaltallene for industrien. Metallindustrien hadde full drift i hele 2012, og vil som følge av utsikter til økte priser bidra til å kompensere mesteparten av bortfallet av REC i 2013. Hvitfisk eksportørene er i en svært spesiell situasjon. Det er rekordhøy tilgang på torsk og

lav råstoffpris, men dessverre også lav betalings-evne i markedet. Store utfordringer kan derfor oppstå i vårsesongen 2013. I den pelagisk orienterte fiskeindustrien er bildet svært usikkert. Mange av bedriftene bygger ned eller stanses som følge av lave sildekvoter. Prisene er høye i markedet, men lave kvoter forsvarer ikke drift i dagens anlegg.

I første halvår 2013 vil metalleksportørene være de første som merker bedring, om en skal dømme ut fra signaler fra bedriftene.

UNDERLIGGENDE VEKST I NORDLAND

Driftsinntektene for nordlandsbedriftene ble 125,6 milliarder kroner i 2012. REC konkursen gjør at driftsinntektene faller med 1,8 % sammenlignet med 2011. Sterk aktivitet i den petroleumsorienterte leverandøriindustrien løftet veksten for Norge totalt i 2012 med 1,6 %. Den negative netto effekten av REC konkursen var et fall i omsetningen på 3,2 milliarder for industrien. God aktivitet i metallindustrien bygg og anlegg og industri som leverer til bygg og anlegg dempet heldigvis for noe av den negative utviklingen forårsaket av REC. Også havbruk og fiskeri opplevde en redusert omsetning med 880 millioner kroner. Mye av dette kom som følge av lavere volumer i pelagisk sektor og fallende pristrend for laks og hvitfisk.

VAREHANDELEN OG TJENESTEYTERNE VANT TERRENG I 2012.

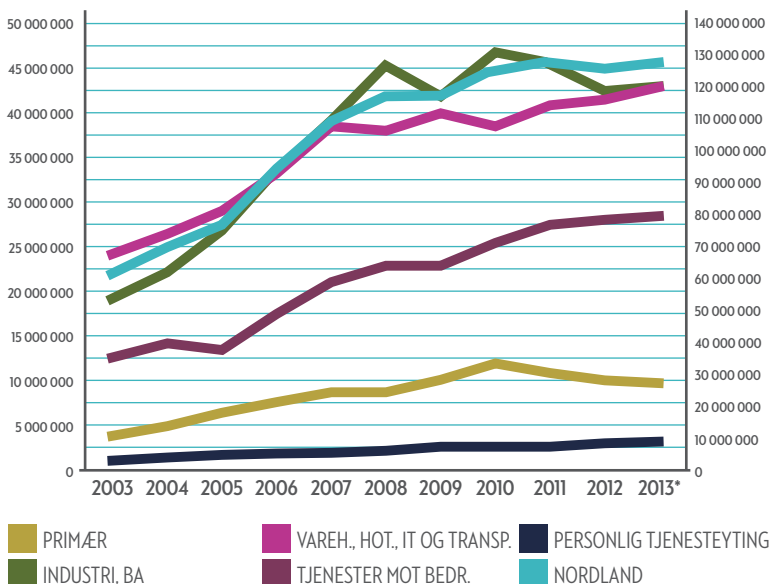
Nordland hadde på mange måter en todelt økonomi i 2012. De bedriftene som leverte lokalt og nasjonalt har i stor grad opplevd vekst både i 2011 og 2012, og er delvis upåvirket av finansuroen ute i Europa og nedleggelse i industrien. Eiendomsutviklerne, it-sektoren og de bedriftsrettede tjenesteprodusentene hadde den sterkeste veksten i Nordland i 2012. Fremgangen var 3 % og omsetningen økte med 820 millioner kroner. En svært stor investeringsvilje i næringsbygg og utleiebygg flere steder i Nordland bidro til betydelig aktivitet hos eiendomsutviklerne. Fokus på reduksjon av kostnader og

modernisering av bedrifter ga også god aktivitet hos de bedriftsrettede tjenestetilbydere. Reiselivet i byene vokste også i 2012. Transportsektoren merker fortsatt sterk konkurranse fra lavkosttilbydere av veitransport. Spesielt vinterstid skapte utenlandske vogntog ofte problemer på nordlandsveiene, og de norske transportørene mistet markedsandeler også i 2012. Fylkets største sektor, varehandel, restaurant og reiseliv hadde en vekst på 2 % i 2012. Kombinasjonen av lav arbeidsledighet og økende velstand bidrar til at vi handler mer, reiser mer og spiser mer utenfor hjemmet.

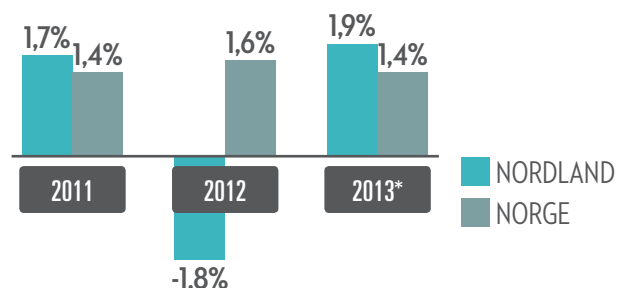
DRIVKREFTENE FOR 2013 GIR POSITIVT VENDEPUNKT.

Den viktigste positive nyheten for 2013 er at nedgangen i omsetningen i industrien kommer til å snu til en moderat oppgang. Årsaken er at industrien venter stabile volumer, og moderat økende pris på produktene igjen. Overgangen fra utviklings- til driftsfase for Skarv-feltet gir oppstart i en rekke nye leveransekontrakter fra helgelandsbedrifter i 2013. Både forsyningsbasene, forpleiningstjenester, vedlikeholdstjenester og ingeniørtjenester øker derfor i 2013. I løpet av 3 år er driftsinntektene i havbruks- og fiskerisektoren falt med mer enn 20 % fra 2010-nivået. Nedgangstrenden ventes å flate ut i 2013.

I sum betyr det at nordlandsøkonomien igjen vil vokse i 2013. Det er forventet en økning på 1,8 % i driftsinntektene. Stabil sysselsetting og fortsatt lønnsvekst gir gode utsikter for varehandel, hotell og restaurant-sektoren i 2013. Kjøpekraften øker og varehandelen ventes å øke med 3,5 % i 2013. Bedriftene vil fortsette å investere i mer effektiv drift, noe som gir fortsatt vekst for tjenesteyterne mot bedrifter. Veksten for de som produserer tjenester for andre bedrifter blir 1 % i 2013, men aktiviteten er allerede høy i sektoren. Vi får stadig bedre personlig økonomi i Nordland, og flere har mer fritid. Det stimulerer til økt aktivitet hos de som produserer omsorgstjenester, frisører og tjenester til husholdningene. Denne sektoren fortsetter sin positive utvikling i 2013 og forventes å få en vekst på 2,5 %. Nordland forventes å ta igjen noe av det tapte i forhold til norsk økonomi i 2013. Veksten for Nordland totalt sett ventes å bli 1,9 %. Til sammenligning er det forventet en økning i driftsinntektene på 1,4 % for Norge. Nordland har stor avhengighet av konjunktorene ute i Europa. Nye uventede tilbakeslag i europeisk økonomi kan føre til betydelige tilbakeslag for eksportbedriftene i 2013.

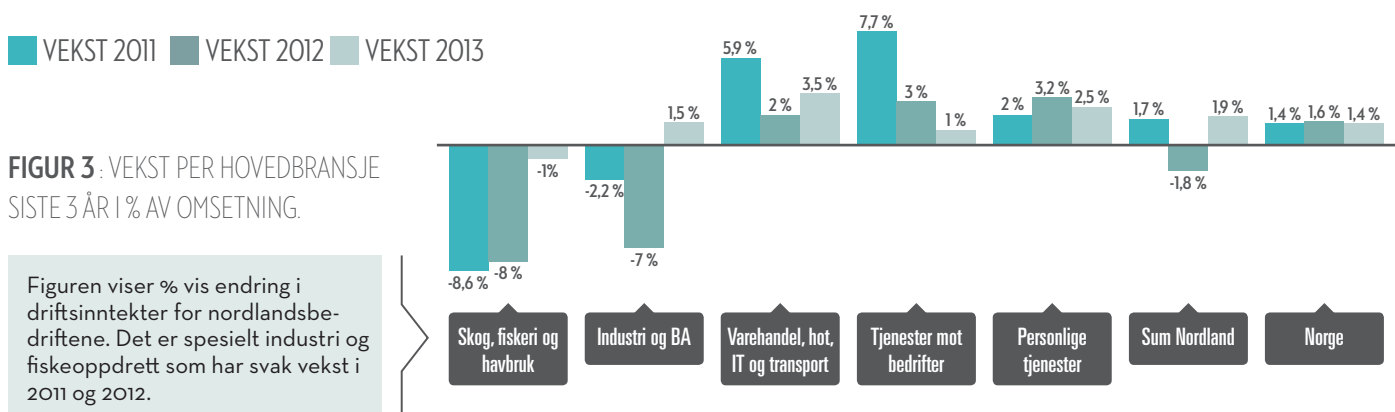
FIGUR 1: OMSETNING NORDLAND 2003 TIL 2013 NOMINELLE VERDIER (TALL I 1000 NOK)

FIGUR 2: VEKST I NORDLAND OG NORGE 2011 TIL 2013

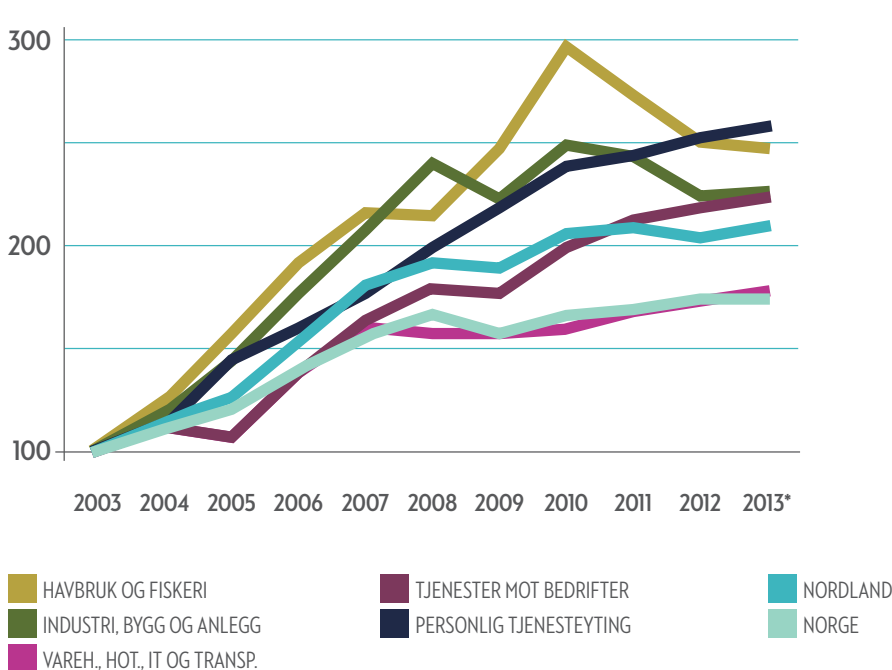
Nordlands største sektorer er industri, og varehandel, reiseliv og transportsektoren, begge med om lag 43 milliarder kroner i omsetning. Varehandelen ventes i 2013 å øke driftsinntektene med 1,5 milliarder kroner, mens industrien venter en vekst på 640 millioner kroner. Totalt vokser omsetningen fra 125,6 milliarder kroner i 2012 til 127,9 milliarder kroner i 2013.

2012 ble et svakere år for nordlandsøkonomien enn ventet. Veksten var 3,4 % svakere enn det nasjonale snittet, og Nordland tapte dermed terreng i 2012. Utsiktene for 2013 er bedre som følge av at metalleksportørene venter bedring i markedsprisene.

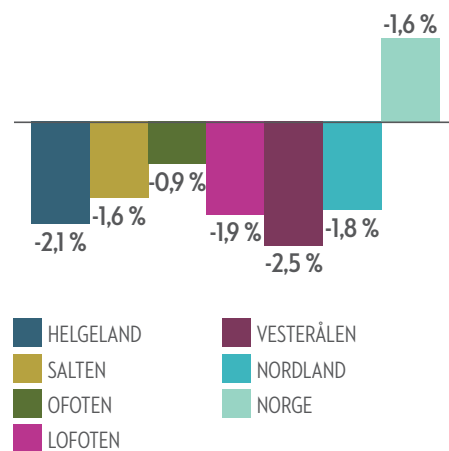
FIGUR 3: VEKST PER HOVEDBRANSJE SISTE 3 ÅR I % AV OMSETNING.

Figuren viser % vis endring i driftsinntekter for nordlandsbedriftene. Det er spesielt industri og fiskeoppdrett som har svak vekst i 2011 og 2012.

FIGUR 4: UTVIKLING I BEDRIFTENES DRIFTSINNTEKTER FRA 2003 TIL 2013. INDEKS, DER DRIFTSINNTEKTER I 2003 = 100

Omsetningen i Nordland er de siste ti årene økt til en indeksverdi på 209. I praksis betyr det at omsetningen har doblet seg på 10 år. Veksten er for disse årene sterkere enn for Norge totalt, der indeksverdien nådde 174. Utviklingen synliggjør om at råvareindustriens heldige konjunkturperiode frem til 2010. Svakere konjunkturer gjør at det mer enn noen gang gjelder å utvikle konkurransedyktige produkter og effektiv produksjon.

FIGUR 5: VEKST PER REGION I NORDLAND

Det er negativ vekst i bedriftenes driftsinntekter i 2012 sammenlignet med 2011. I 2012 hadde alle nordlandsregionene nedgang i driftsinntektene. REC konkurser rammet mange regioner, og redusert omsetning i fartøy og fiskeindustri påvirker flere regioner i 2012. Sterkest er nedgangen i Vesterålen og på Helgeland. Minst er nedgangen i Ofoten. Utviklingen er et svært viktig varsko om behovet for videreutvikling av de eksportorienterte bedriftene i Nordland. Økt nyskaping og innovasjon er nødvendig, om industrien skal bli mer robust og stabil i årene som kommer.

BEST LØNNSOMHET I HAVBRUK OG FISKERI

Størst verdiskaping i tjenesteproduksjon mot bedrifter.

Etter flere år med driftsresultater godt over det nasjonale snittet, falt marginene for nordlandsbedriftene i 2012. I 2012 hadde bedriftene i Nordland en driftsmargin på 5,2 %, mens driftsmarginene for hele landet ble 6,2 %. På tross av fallende driftsmargin holder verdiskapingen seg godt over det nasjonale gjennomsnittet også i 2012.

Bedriftene skapte 6,5 milliarder kroner i driftsresultat i 2012, ned fra 9,4 milliarder i 2011. Utsiktene for 2013 er dessverre en ytterligere nedgang, til 6,3 milliarder kroner. Bedriftene opplever lavere driftsmargin som følge av kostnadsvekst, ugunstig valutakurs, og lavere priser i europeiske markeder for mange av våre produkter.

Uroen i europeisk og amerikansk økonomi slår sterkere inn i nordlandsøkonomien enn landet for øvrig. Dette er motsatt av det vi så i 2008. Konkurransesituasjonen skjerpes derfor for alle næringer i 2013. Bedrifter som utsetter eller reduserer egne investeringer, vil risikere store utfordringer med å opprettholde konkurranseevne fremover. Det er derfor godt nytt at etterspørselen etter lån til investeringer både til bankene og til Innovasjon Norge er god ved inngangen til 2013. Fra rådgivningsbedriften VINN i Narvik rapporteres det om økt interesse for LEAN-programmer innrettet på effektivisering av produksjon i bedrifter. Dette er signaler om at bedriftene planlegger for vekst og styrker egen posisjon.

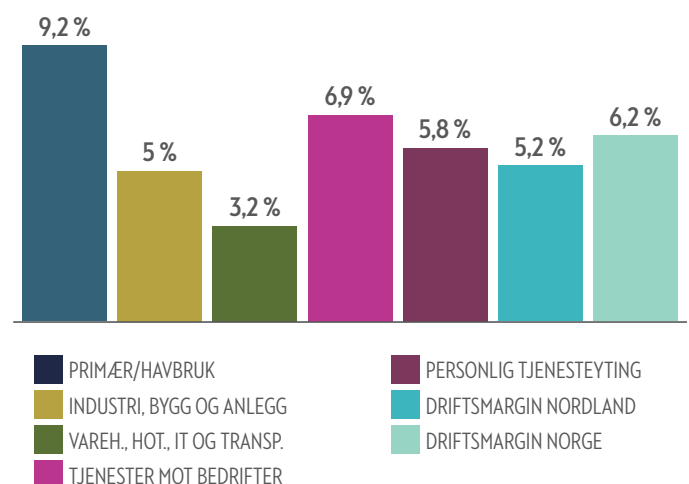

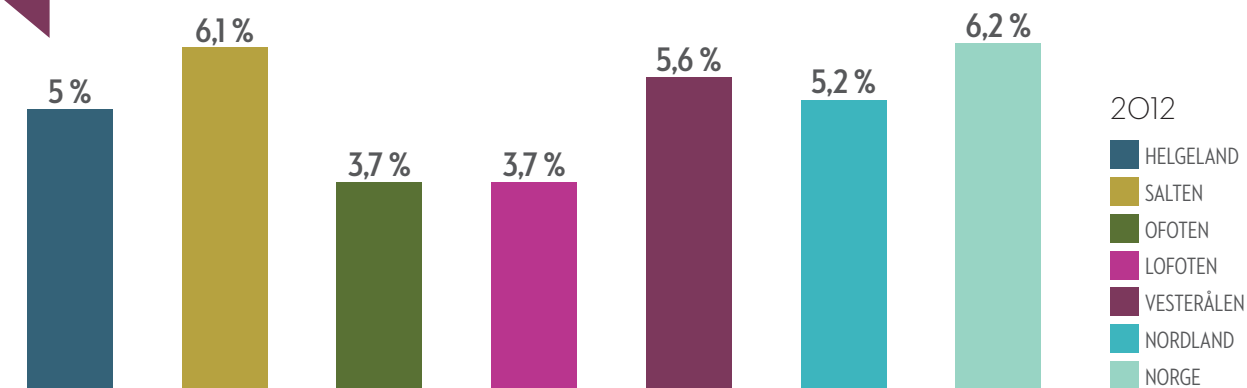
FIGUR 1 : DRIFTSMARGIN UTVIKLING NORDLAND OG NORGE 2003 TIL 2013

Nordlandsøkonomien har vist god lønnsomhet de 10 siste årene. Målt i resultatgrad som forholdet mellom driftsresultat og sum driftsinntekter presterer nordlandsbedriftene over landsgjennomsnittet i 7 av 10 år. En sterk ressurs- og råvarebasert industri gir stor følsomhet for svake konjunkturer ute i Europa. Både 2012 og 2013 vil derfor gi betydelig lavere bidrag fra driften enn de to foregående årene. Nordland skapte 62 % av driftsresultatene i Nord-Norge i 2012. Svak utvikling i 2012 reduserer andelen. Den gode nyheten er at ingen enkeltbransjer vil tape penger på driften i 2013. Den underliggende trenden for lønnsomhet av driften er nedadgående etter 2007. Det er et signal om at intensiverte investeringer i effektiv produksjon og nye og attraktive produkter er nødvendig. Økning i søknader om skattefunnmidler til Innovasjon Norge fra bedriftene er et godt signal i så måte.

FIGUR 2 : DRIFTSRESULTAT I % AV OMSETNING PER HOVEDBRANSJE I NORDLAND

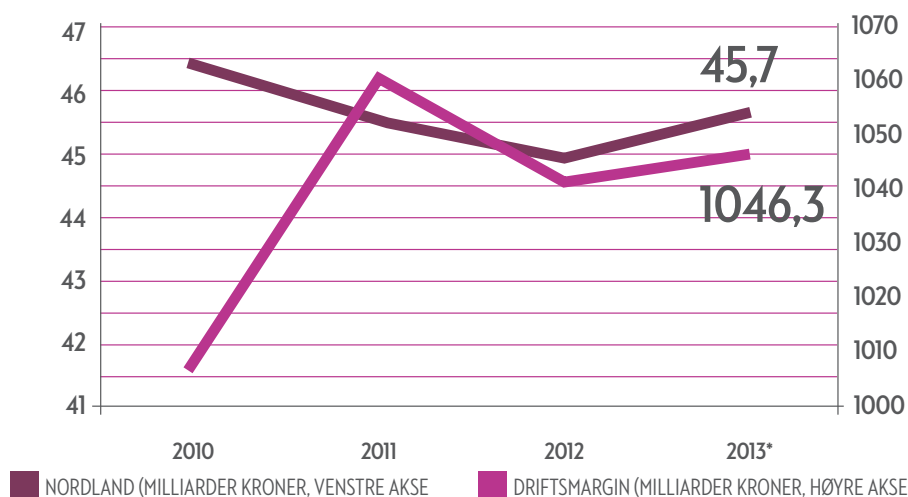
Figuren viser driftsmargin målt som driftsresultat i % av omsetning per hovedbransje i Nordland. I alt genererer bedriftene 2,9 milliarder kr lavere driftsresultat i 2012 enn i 2011. Den beste lønnsomheten i 2012 hadde fiskeri og havbrukssektoren som nådde hele 9,2 %. Deretter følger bedriftene som produserer tjenester til andre bedrifter med 6,9 %. Lavest lønnsomhet har fylkets to største sektorer, varehandel, reiseliv og transport med 3,2 % og industri med 5 %. Begge ligger klart under landsgjennomsnittet på 6,2 % i driftsmargin. Den største nedgangen i lønnsomhet fra 2011 til i dag har havbruk/fiskeri og industrien. Lavere priser i eksportmarkedene for hvitfisk og lavere fangstverdi er hovedforklaringen. For industrien er det bortfallet av REC som gjør størst utslag. Marginene falt også moderat for hjemmemarkedsbedriftene i 2012. Hovedårsaken er at bedriftenes kostnadsvekst er større enn inntektsveksten. Utsiktene for 2013 tilsier at situasjonen med lavere marginer enn landsgjennomsnittet fortsetter. Spesielt havbruk- og hvitfisksektoren venter marginfall i 2013. Metalleksportørene forventer noe økte marginer i 2013 som følge av positiv prisutvikling.

FIGUR 3: DRIFTSMARGIN PER REGION (DRIFTSRESULTAT I % AV OMSETNING)

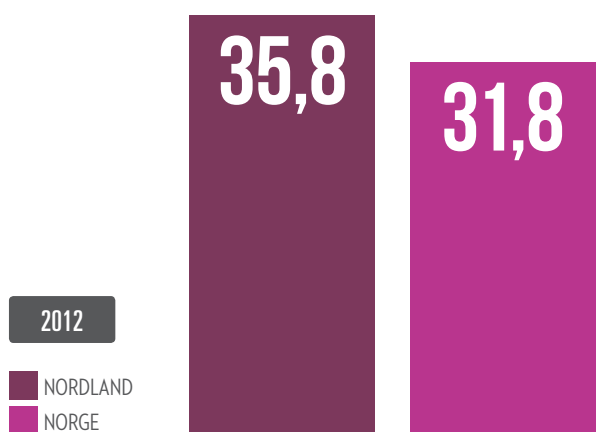
I 2012 oppnådde bedriftene i Salten-regionen den høyeste driftsmarginen med 6,1 %, fulgt av Vesterålen. Den viktigste forklaringen ligger i at Salten har mange bedrifter som produserer tjenester for andre bedrifter, og at havbruksbedriftene også i 2012 har hatt gode marginer sammenlignet med annen industri. I 2012 nådde ingen av regionene i Nordland opp på landsgjennomsnittet. Den svakeste driftsmarginen finner vi blant næringslivet i Ofoten og Lofoten, der driften genererer 3,7 kroner per omsatt 100 kroner. Fra 2011 er dette en vesentlig svekkelse da alle regionene lå over landsgjennomsnittet i 2011. Regioner med stort innslag av hvitfisk, havbruk og utenlandsk orientert reiseliv har opplevd sterkest lønnsomhetspress i 2012. Nordland skapte 62 % av driftsresultatet og genererte 55,5 % av omsetningen i Nord-Norge i 2012.

FIGUR 4: UTVIKLING I VERDISKAPING NORDLAND OG NORGE

Bedriftene i Nordland står for en betydelig verdiskaping I denne sammenheng er interessenter de som mottar lønn fra bedriften, det offentlige som mottar skatter og avgifter, kapitaleierne som mottar overskudd, og lånegiverne som mottar renter fra bedriften. Verdiskaping måles som nøkkeltallet EBITDA (Earnings before interest, tax, depreciation and amortization) pluss lønn, noe som er en vanlig måte å måle verdiskaping på. Verdiskapingsbegrepet og lønnsomhetsbegrepet er forskjellig. Verdiskapingen kan være stor i en bedrift på tross av at den går med underskudd. Det er fordi verdiskaping er summen av bidrag til interessentene, altså mer enn driftsresultat som kun viser netto bidrag fra driften. I Nordland var verdiskapingen i 2012 totalt sett 44,9 milliarder kroner i de private bedriftene. Det er en nedgang på 600 millioner eller 1,3 % fra 2011. Dette forklares i hovedsak ved lavere driftsresultater. Økende lønnskostnader, økende avskrivninger og nedskrivninger motvirker noe av effekten som et betydelig fall i driftsmargin har. I 2012 hadde den norske fastlandsøkonomien en verdiskaping på 1 041,6 milliarder kroner, en nedgang på 1,7 % fra 2011. For hver hundre kroner som omsettes i Nordland, blir 35,8 kroner tilført interessentene som verdiskaping i 2012.

Verdiskapingsbegrepet og lønnsomhetsbegrepet er forskjellig. Verdiskapingen kan være stor i en bedrift på tross av at den går med underskudd. Det er fordi verdiskaping er summen av bidrag til interessentene, altså mer enn driftsresultat som kun viser netto bidrag fra driften.

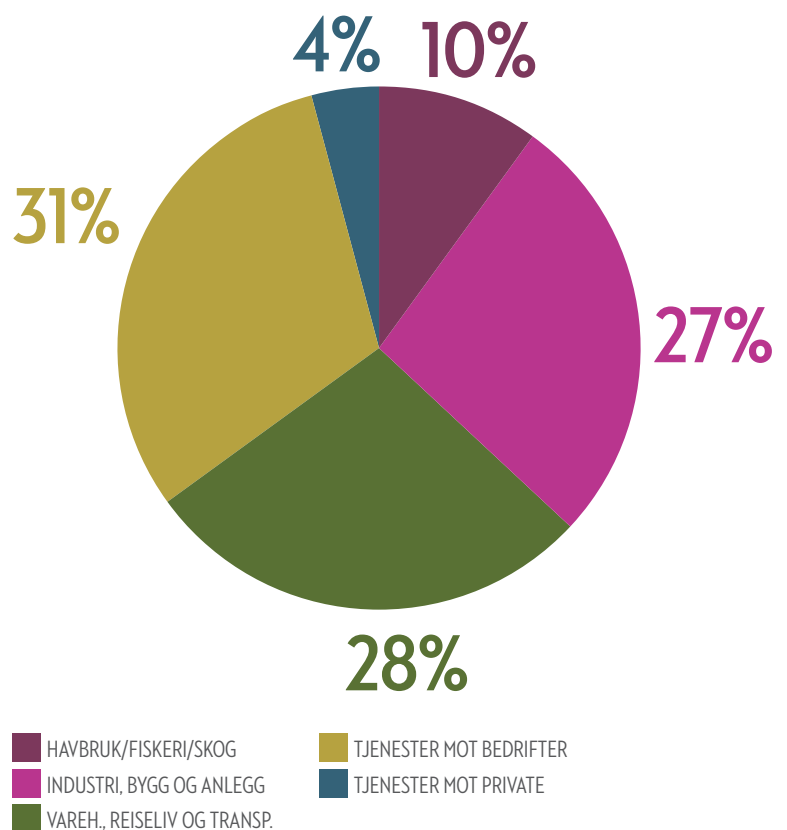
FIGUR 5 : VERDISKAPING PER OMSATT 100 KRONER
NORDLAND OG NORGE

Gjennomsnittlig verdiskaping per 100 kroner i omsetning er for Norge 31,8 kroner. Nordlandsbedriftenes verdiskaping er 35,8 kroner per 100 kroner som omsettes. Verdiskapingen er hele 4 kroner eller 12,4 % større i Nordland enn gjennomsnittet for Norge. Næringslivet i Nordland er svært gode på verdiskaping.

ANDØYA RAKETTSKYTEFELT 50 ÅR

I 2012 var det femti år siden Norge ble en romnasjon. Det hele startet med oppskytingen av den første forskningsraketten, Ferdinand 1, fra Andøya Rakettskytefelt 18. august 1962. Siden den gang har norsk romvirksomhet vokst seg stor og landsdekkende. Samfunnsgevinsten er betydelig både for miljø, forskning, teknologiutvikling og arbeidsplasser.
Foto: Kjell-Bjarne Pettersen

FIGUR 6 : ANDEL AV VERDISKAPINGEN I NORDLAND PER HOVEDBRANSJE

Av verdiskapingen på 44,9 milliardene bedriftene bidrar med til nordlands-samfunnet skaper tjenesteprodusentene rettet mot næringslivsmarkedet den største andelen med 31 %. I denne sektoren inngår høykompetansebedriftene, eiendomsutviklerne, samt bedrifter som jobber med it, reklame, kommunikasjon med mer. For hver krone som omsettes innen bedriftsrettede tjenester er verdiskapingen hele 50 kroner per omsatt 100 kroner. Varehandel, reiseliv og transport samt industri og bygg og anlegg hadde nesten likt bidrag i 2012 med en andel på henholdsvis 28 % og 27 % av verdiskapingen i Nordland. Av hver hundre kroner som omsettes i disse sektorene er verdiskapingen 29 kroner. 10 % av verdiskapingen kommer fra havbruk, fiskeri, og skog. For hver hundre kroner som omsettes, er verdiskapingen 42 kroner. Tjenester mot private utgjør 4 % av verdiskapingen i Nordland. Denne bransjen som har høyest verdiskaping med hele 62 kroner per omsatt 100 kroner.

HØYEST EGENKAPITALANDEL ER I INDUSTRIEN

*Mens den beste kapitalavkastningen
er i fiskeri og havbruk.*

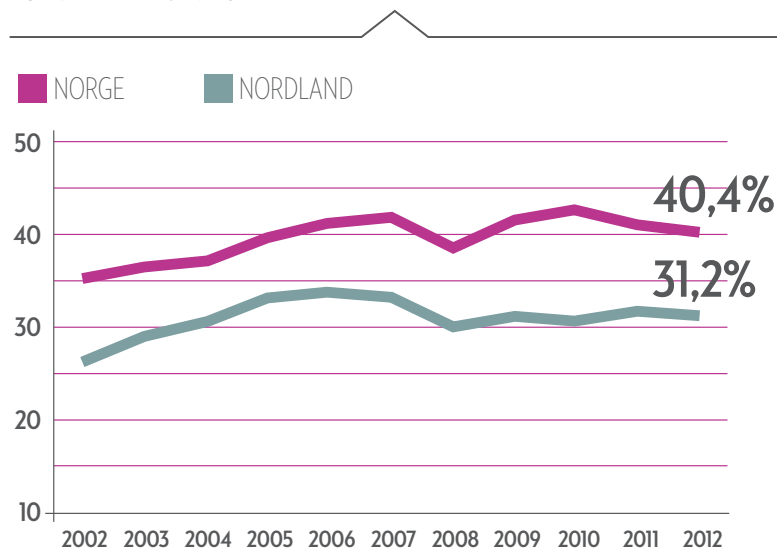
Sterk egenkapital tross uro - En sterk indikator på bedriftenes evne til å overleve er egenkapitalen.

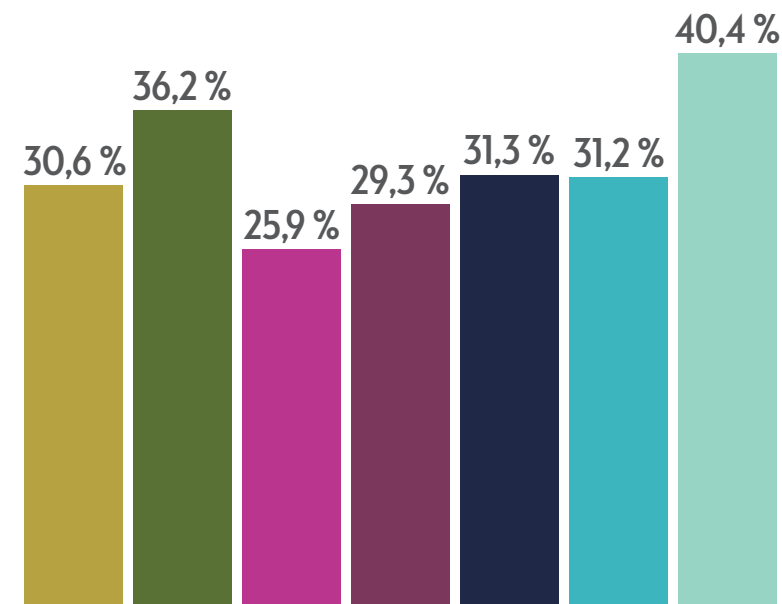
Egenkapitalandelen i Nordland er nå 31,2 %. Det er en svak nedgang fra 31,7 % i 2011. I alt er 59 % av kapitalbasen i Nord-Norge, investert i nordlandsbedriftene. Bedriftene finansierer sin virksomhet med egenkapital og lånt kapital. Bedriftenes egenkapital var på 55,7 milliarder kroner ved utgangen av 2012, som er en økning på 1,7 milliarder kroner fra 2011. Bedriftenes lånegjeld utgjør 122,8 milliarder kroner noe som er 6,6 milliarder kroner mer enn i 2011. Det er tilført 8,3 milliarder kroner i kapitalbasen i 2012. Dette viser at både eierne og långiverne har tiltro til bedriftenes fremtidsutsikter. Nordlandsbedriftene opplever god kapitaltilgang og har betydelig investeringskapasitet.

OVERSKUDDENE REINVESTERES

Egenkapitalen i bedriftene i Nordland utvikler seg bedre enn det nasjonale snittet for 2012. Den viktigste forklaringen er at en stor andel av overskuddet i bedriftene re-investeres. I snitt er det likevel betydelig lavere egenkapitalandel i Nordland enn landsgjennomsnittet på 40,4 % i 2012. Forklaringen til dette er at vi har en stor andel produksjonsbedrifter som er del av konserner. Vi har få hovedkontorer. I tillegg har Nordland mange store bedrifter innenfor transport, som typisk har lavere egenkapitalandel enn bedrifter i tjenestesektor og industri.

FIGUR 1 : UTVIKLING I EGENKAPITALANDEL NORDLAND OG NORGE. EGENKAPITAL I % AV TOTALKAPITAL.

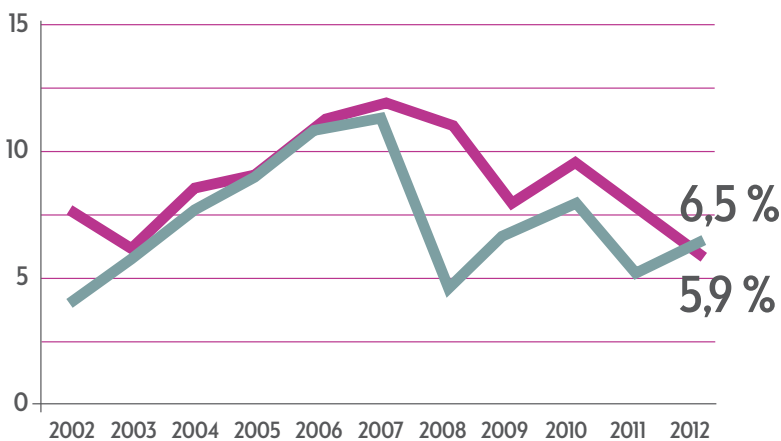

FIGUR 2: EGENKAPITALANDEL PER HOVEDSEKTOR I NORDLAND (EGENKAPITAL I % AV TOTALKAPITAL).

Industrien har den høyeste egenkapitalandelen i Nordland med 36,2 % i 2012. Lavest egenkapitalandel hadde varehandel, reiseliv, og transport med 25,9 %. Egenkapitalandelen er godt balansert i forhold til bedriftenes behov i 2012, og bedriftene har gode forutsetninger for å foreta investeringer. Bedriftsrettet tjenesteyting og eiendom har nå den største totalkapitalen målt i kroner i Nordland, fulgt av industrien. Konkursen i REC er hovedårsaken til at industrien ikke ligger på toppen. I Nordland er 47,2 % av kapitalen investert i produksjonssektorene industri, bygg og anlegg samt fiskeri og havbruk.

NORDLAND NORGE

FIGUR 3: UTVIKLING I TOTALKAPITALENS AVKASTNING NORDLAND OG NORGE 2002 TIL 2012.

Nordland - en god investering

Kapitaleierne forventer avkastning på sin kapital. En mye brukt indikator er totalkapitalavkastningen, beregnet som summen av ordinære driftsresultat og finanskostnader dividert på totalkapitalen. Fra 2007 har det vært merkbare bedre avkastning på investert kapital i Nordland sammenlignet med landsgjennomsnittet. I 2012 endret dette seg ved at det er moderat mindre avkastning i Nordland enn landsgjennomsnittet. Noe bedre konjunkturer i 2013 vil med stor sannsynlighet igjen gi høyere avkastning enn landssnittet. I 2011 ga investeringene i Nordland en avkastning på 7,7 % mot 5,2 % nasjonalt. I 2012 ventes avkastningen i Nordland å bli 5,9 % mot 6,5 % nasjonalt.

MOMEK GROUP OG HITECVISION I KOMPANISKAP

Gjennom salg av aksjer til HitecVision sikrer Momek Group seg grunnlaget for videre vekst.

«Vi har stor tro på at HitecVision blir en god partner for å kunne videreutvikle Momek Group. «Vi møter stadig tøffere konkurranse i et internasjonalt marked og kompleksiteten på våre tjenester øker. uttaler konsernsjef og medeier Wiggo Dalmo

Videre understreker han behovet for å rekruttere mange dyktige ingeniører i tiden som kommer. «At vi er solid finansiert, planlegger investeringer på mange hundre millioner og konkurrerer i et internasjonalt marked er våre kunders beste garanti for at Momek Group er et godt valg også i fremtiden, sier Dalmo.

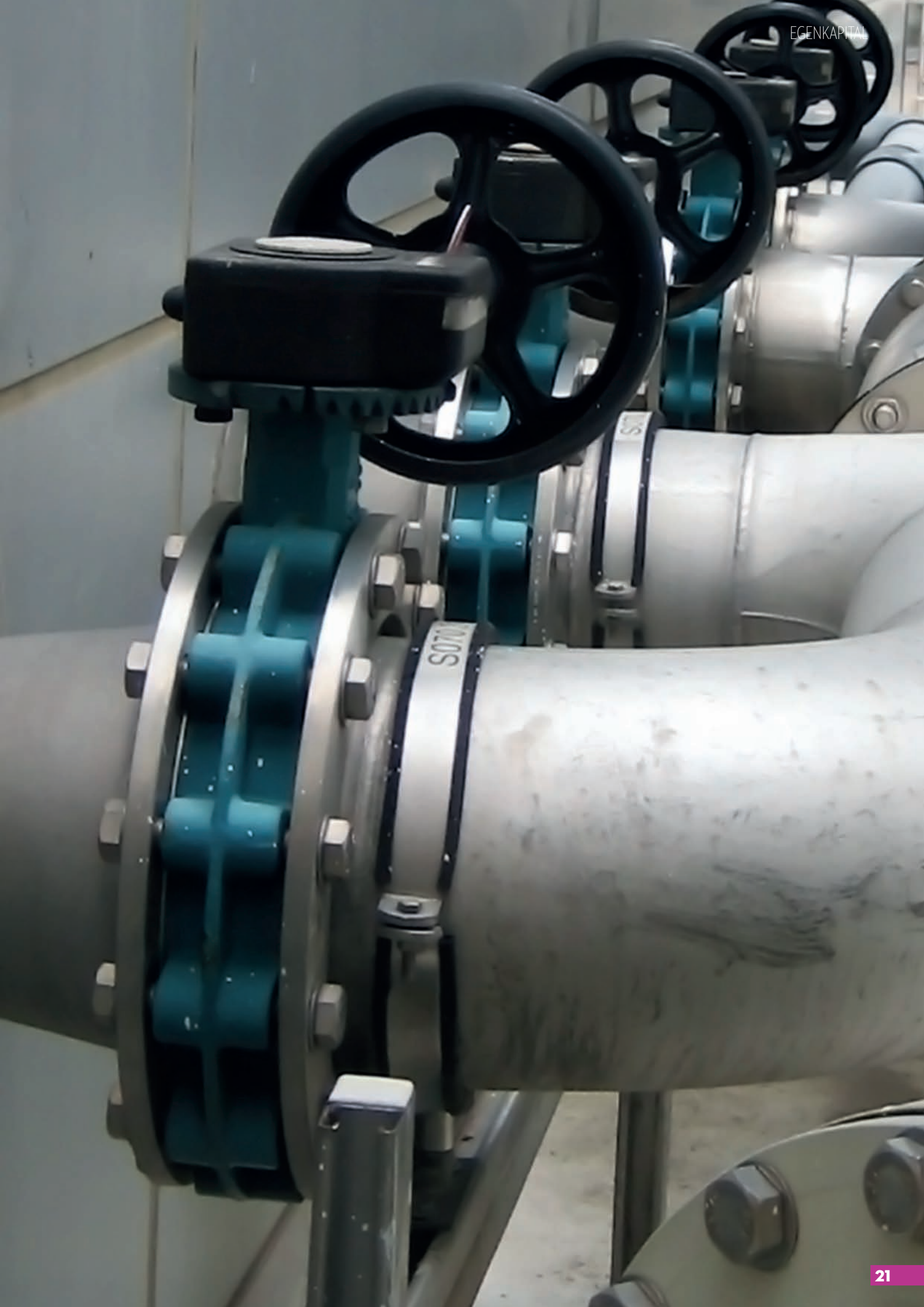
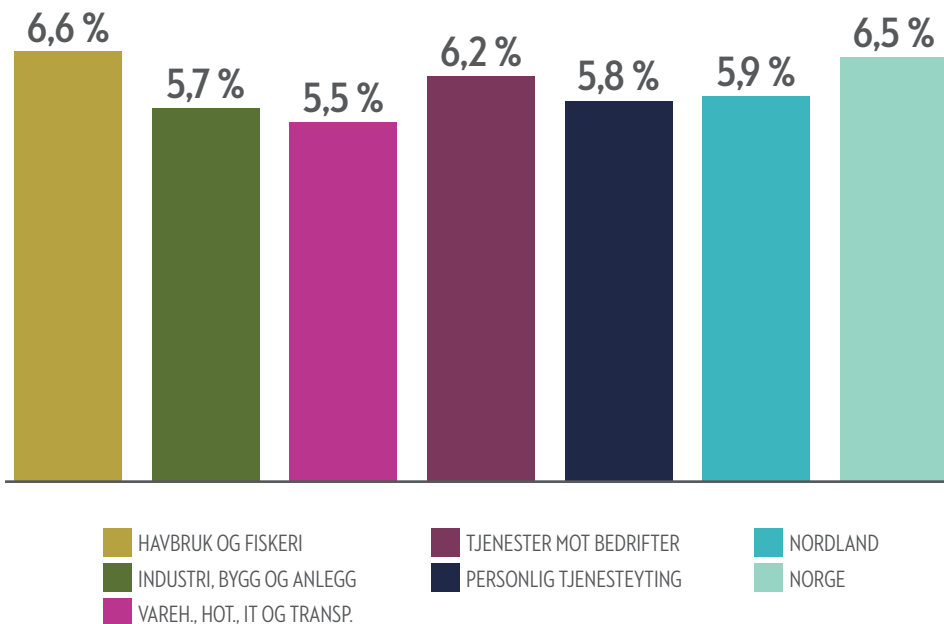

Foto: Screenshot - www.nationalgeographic.com

FIGUR 4 : TOTALKAPITALAVKASTNING ETTER HOVEDBRANSJE I NORDLAND (ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATT PLUSS FINANSKOSTNADER DIVIDERT MED SUM EGENKAPITAL OG GJELD)

Havbruk og fiskeri har den beste avkastningen på totalkapitalen i Nordland for 2012 med 6,6 %. I alt er 24,5 milliarder investert i havbruksbedriftene. Tjenesteyterne mot bedrifter og eiendom har den nest beste avkastningen med 6,2 % på en totalt investert kapital på 61 milliarder. Både industri og varehandel, reiseliv og transport har under gjennomsnittet avkastning for Nordland med 5,7 % og 5,5 %. Det bør være en målsetning at nordlandsbedriftene i 2013 igjen gir høyere avkastning enn landsgjennomsnitt, slik at det er attraktivt å være kapitaleier i Nordland.

VM I DANS 2012 PÅ FAUSKE

I september 2012 ble VM i dans gjennomført på Fauske. Arrangørene imponerte stort og har bidratt til å sette Fauske på kartet. I tillegg ble Susanne Barkhald Sandberg og Thorbjørn Solvoll Urskog verdensmestre på hjemmebane.

Foto: www.vm2012.no

A woman with brown hair, wearing a white short-sleeved top with a heart-shaped necklace, is seated at a dark wooden table in a restaurant. She is smiling and looking down at a large white plate of sushi. She is using wooden chopsticks to pick up a piece of sushi. The plate contains various types of sushi, including nigiri with salmon, tuna, and shrimp, as well as maki rolls. A glass of white wine is on the table next to her. The background shows a bright, modern restaurant interior with large windows and a glass ceiling.

Bedriftsrettet tjenesteyting og eiendom har nå den største totalkapitalen målt i kroner i Nordland fulgt av industrien.

NORD-NORGES
EKSPORTFYLKE
NR 1

Eksporten fra Nordland målt i kroner vokser for fjerde året på rad. Eksportomsetningen var i 2012 på 19,5 milliarder kroner, en fremgang på 1,9 milliarder kroner fra 2011. På tross av svake eksportpriser i deler av 2012 har økte volumer gitt netto vekst i eksportverdien. Nordland er eksportmotoren i nord med 65 % av eksporten fra Nord-Norge, herunder 94 % av metalleksporten, og 50 % av fiskeeksporten.

ETTERTRAKTET VARE

Nordlands hovedeksportprodukter er metaller (aluminium, stål, ferrosilicium, mangan, SI-metaller, jernmalm og silisium). Eksportverdien av metallene utgjør 11,7 milliarder kroner og stod for 60 % av eksporten fra Nordland i 2012. Fisk (laks, hvitfisk, sild, og makrell) står for en verdi på 6,6 milliarder kroner og utgjør 34 % av eksporten. De resterende 6 % er eksport av reiselivs- og transporttjenester, og andre bearbejdede varer. Eksporten av fisk fra Nordland er mer omfattende enn det statistikken viser. Mye av fisken føres ut av fylket før den videresendes, i hovedsak fra Vestlandet til mottakerne og inngår dermed ikke i statistikken.

Økende eksport fra høykostlandet Norge er uventet i de svake konjunktorene som råder i Europa. I mange land har konkurrentene til de norske eksportørene måtte stanse sine bedrifter som følge av lavkonjunktoren. Nordlandsbedriftenes sterke posisjon som leverandører av viktige råvarer er mye av forklaringen

på suksessen, sammen med svært effektive bedrifter.

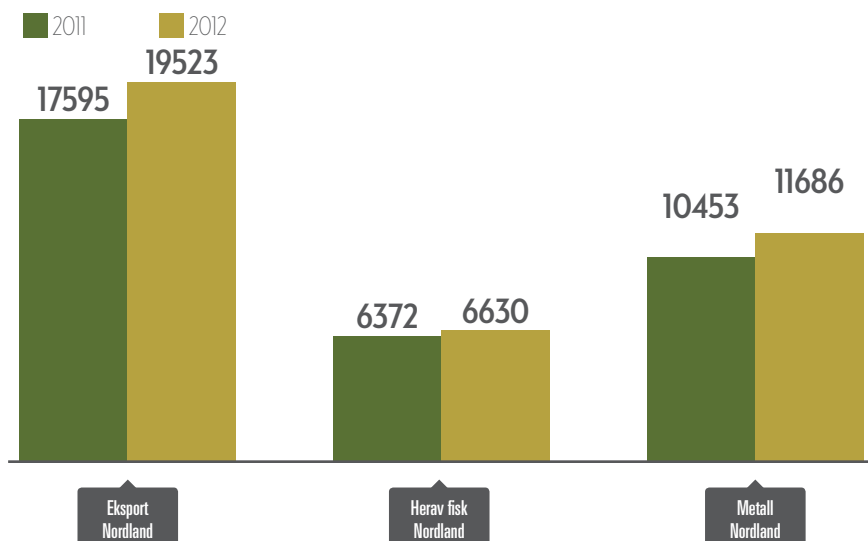
Utviklingen i 2012 ble mye bedre enn det som var ventet for eksportørene. Utsiktene for 2013 er om mulig enda mer usikre. Eksporten er følsom for kronekurs, energikostnader og subsidier i konkurrentenes hjemland. En annen viktig faktor er betalingsevnen og betalingsviljen hos kundene. I vanskelige tider velger mange av kundene å kjøpe mindre partier varer enn tidligere, fordi de mangler likviditet. Kjøperne venter lengre med å ta ut varen, og flytter på en måte sitt lager til våre eksportbedrifter. Dette er en krevende situasjon som vil vedvare i 2013.

Nordland har i tillegg til tradisjonell eksport som inngår i eksportstatistikken, indirekte eksport på om lag 11 milliarder kroner i 2012. Det er fiskeråstoff som videresendes for bearbejding, tjenester innen teknologi, kommunikasjon, reiseliv, logistikk, industrielt vedlikehold, og en betydelig krafteksport. 2013 blir

svært spennende for eksportørene i Nordland. Høy kronekurs og dyre lønnsoppgjør er svært uheldig for konkurransevnen. Fallende marginer i eksportbedriftene skaper sårbarhet og risiko.

STORT POTENSIAL FOR ØKT EKSPORT

Det ligger store muligheter for økt eksport fra Nordland. Kombinasjonen av store mineralressurser og god tilgang på elektrisk kraft og gass i Nordland åpner for industrielle muligheter, i form av ny prosessindustri og nye produkter fra de eksisterende bedriftene. Det settes nå et økt fokus på hvordan fylkets mineralnæring kan skape grunnlag for utvikling av nye produkter fra de mineralene og metallene som vi har i landsdelen. Ilandføring av olje og gass ressursene vil åpne for svært store industrielle muligheter.

FIGUR 1 : EKSPORT FRA NORDLAND - TRADISJONELLE VARER (TALL I MILLIONER KRONER)

Metalleksporten skjøt fart i 2012 etter en svak utvikling i første halvår 2012. Eksporten nådde 11,7 milliarder kroner, en vekst på hele 11,8 %, mens fiskeeksporten nådde 6,6 milliarder kroner, som er en vekst på 4 %. I sum gir dette en fremgang i eksporten fra Nordland på 10,9 % i 2012, som er et langt bedre resultat enn ventet ved inngangen til 2012.

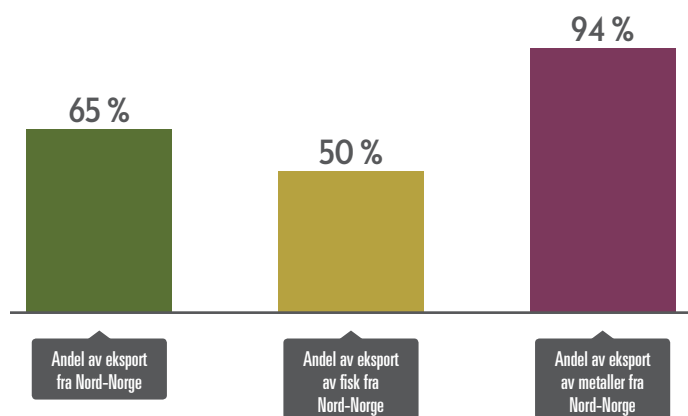
*Nordlands-
bedriftenes sterke
posisjon som leverandører
av viktige råvarer er mye av
forklaringen på suksessen,
sammen med svært effektive
bedrifter.*

Foto: t.v. Alcoa Mosjøen Foto: t.h. CH/Innovasjon Norge

FIGUR 2 : UTVIKLING I EKSPORT FRA NORDLAND 2003 TIL 2013. INDEKS DER VERDI 2003 = 100.

FIGUR 3 : NORDLANDS ANDEL AV EKSPORTEN FRA NORD-NORGE AV TRADISJONELLE VARER.

Fisk er det mest etterspurte eksportproduktet fra Nordland. Veksten fra 2003 er formidabelt 2,6 ganger i verdi. Verdien av fiskeeksporten de siste tiårene hadde kun et tilbakefall i 2008. Metalleksportørene opplevde en historisk høykonjunktur i 2008. Verdien av metalleksporten ble halvert i 2009, for så å vokse til 1,9 ganger verdien i 2003. Metalleksporten har dermed ikke tatt igjen fallet som skjedde i 2008/2009. Både eksporten av fisk og metaller har en sterkere utvikling enn den totale eksporten fra Norge av tradisjonelle varer. Fisk fra Nordland serveres daglig i mer enn 100 land. Metaller fra Nordland benyttes i alt fra nye biler til tannkrem, ukeblader, mobiltelefoner og mye mer.

Nordland er eksportfylket NR 1 i Nord-Norge. Nordland skaper 65 % av den totale eksporten fra Nord-Norge. Vi sender ut 50 % av fisken fra landsdelen og 94 % av metall og malm fra Nordland. Nær 45 % av industriens omsetning i Nordland skapes gjennom eksport.

FLERE INNBYGGERE
I 25 AV
44 KOMMUNER

Etter en periode med sammenhengende fall i befolkningen fra 1990 til 2008 i Nordland, vokser nå folkemengden for fjerde året på rad. Innbyggertallet passerer 240 000 personer.

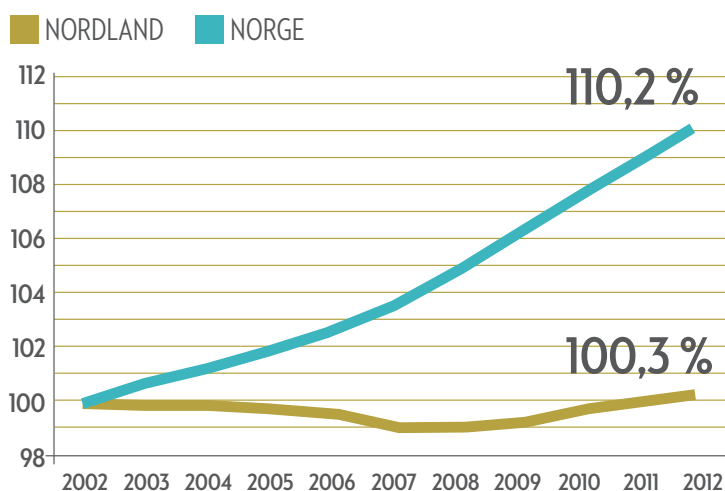
Det ble i alt 1 040 flere personer i 2011 og 980 flere personer i 2012 i Nordland. Det er godt nytt at alle regioner i Nordland har positiv befolkningsutvikling. Økt arbeidsinnvandring, mange fødsler, og bedre balanse i inn/utflytting blant de mellom 20 og 30 år er hovedforklaringen på den positive utviklingen.

Utviklingen i aldergruppen mellom 20 og 40 år betyr svært mye for fremtidig utvikling av samfunnet. Siste året økte antallet 20 til 29 åringer med 824 personer, mens antallet 30 til 39 åringer sank med 368 personer. Det er

fortsatt alt for mange innbyggerne i den mest produktive alderen som forlater Nordland. Et sterkt arbeidsmarked for utdanningsgruppene på øst- og vestlandet er en viktig del av forklaringen. Våre byer tiltrekker seg de fleste unge voksne. Den sterke fremgangen har Salten region, fulgt av Helgeland, og Lofoten. Det er svært viktig å intensivere jobbskapingen for unge raskt i Nordland.

Nordland er ikke alene om svak befolkningsutvikling i Norge. Både i Norge og hele Europa øker gjennomsnittsalderen i befolkningen. Når så mange i aldergruppen 30 til 40 år forlater

Nordland, forsterker det utfordringen med en skjev befolkningsstruktur og svekker rekrutteringen til arbeidsmarkedet. Nordland bidrar fortsatt med en svært attraktiv gruppe med unge til andre regioner i Norge. Legges den nasjonale utviklingen til grunn, burde befolkningen økt med minst 3 130 personer siste året i Nordland. Differansen er mer enn 2 000 personer. Uten innflytting fra utlandet til Nordland, ville utviklingen vært enda svakere. Befolkningsutfordringen er derfor fortsatt samfunnsutfordring Nr 1 i Nordland.

FIGUR 1: BEFOLKNINGSUTVIKLING NORDLAND OG NORGE, INDEKS DER BEFOLKNINGEN I 2002=100

Figuren viser utviklingen i folketallet i perioden 2002 til 2012 for Nordland og Norge, beregnet som en indeks der innbyggertallet i 2002=100. Den fallende trenden i Nordland fortsatte til vendepunktet i 2008. På tross av sterke konjunkturer fortsatte fallet i folketallet i Nordland helt til finansuroen slo inn i 2008. Gode fødselsoverskudd og økende arbeidsinnvandring løfter trenden.

Befolkningsutviklingen i Norge totalt viser en vekst på om lag 1 % per år. Norge passerte 5 millioner innbyggere i 2012. Flyttemønsteret til de som forlater Nordland gir et viktig signal om hva fylket må bli bedre på. Bolyst i Nordland påvirkes av en rekke faktorer. Karrieremuligheter, tjeneste og kulturtilbud, utdanning og god samferdsel er noen. De aller fleste flytter til byene på sør og vestlandet. Utvikling av byene i Nordland blir derfor svært viktig fremover. I 2013 vil befolkningen i Nordland passere 240 000 personer. Så mange innbyggere har ikke Nordland hatt siden 1997.

NORDLANDSBANEN 50 ÅR

7. juni 1962 ble Nordlandsbanen offisielt åpnet av HM Kong Olav V. I 2012 ble det markert at det er 50 år siden Norges nordligste og lengste stambane ble ferdig til Bodø. Banen blir stadig viktigere for folk og næringsliv i nord.

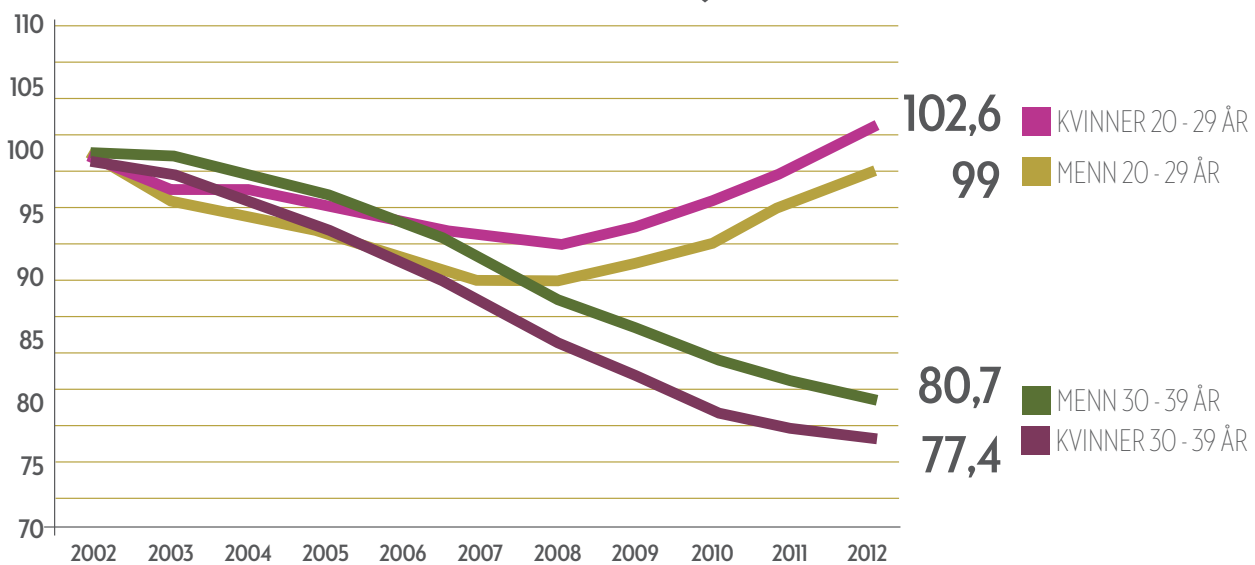
Det kjørte i 2012 24 godstog mellom Trondheim og Bodø i uka og 80 % av alt gods mellom Sør-Norge og Bodø/Saltenområdet går med tog.

Det foreligger en rekke planer om videreutvikling av Nordlandsbanen. Mer godstrafikk, flere persontog og bedre infrastruktur vil komme.

Foto: mpDesign

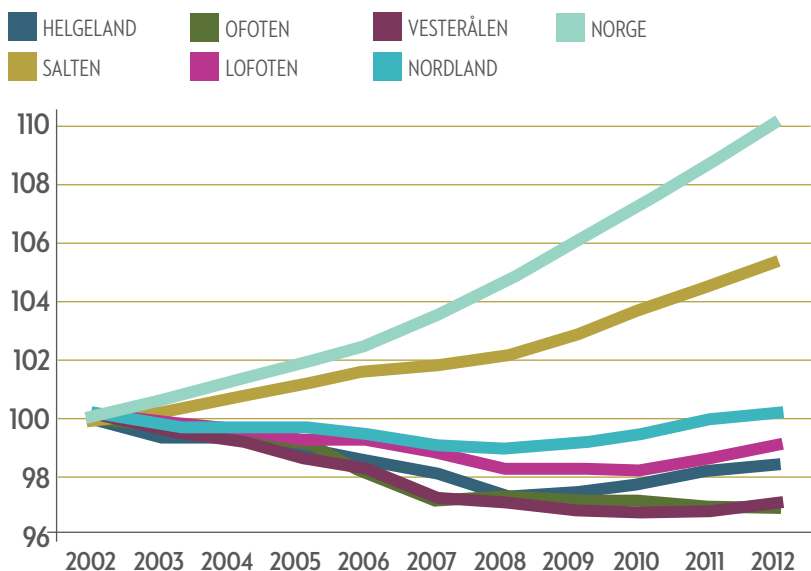
Det er kvinnene over 30 år som i størst grad forlater Nordland, mens kvinner under 30 år er den gruppen som øker mest i Nordland.

FIGUR 2 : UTVIKLING I BEFOLKNING ALDERGRUPPEN 20 TIL 40 ÅR, MENN OG KVINNER I NORDLAND, INDEKS DER 2002 = 100.

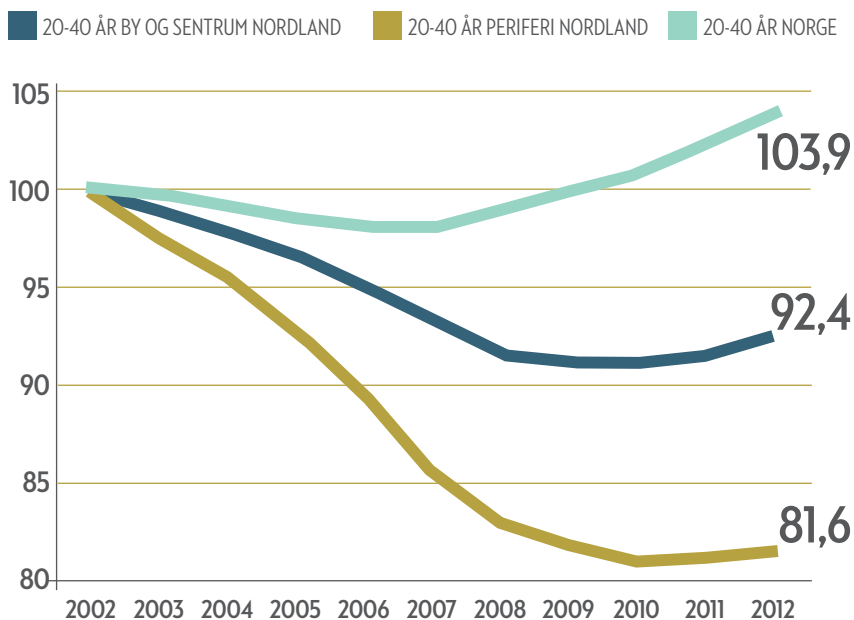
Figuren viser endringer i antall innbyggere i Nordland i aldersgruppene 20 til 29 år og 30 til 39 år i perioden 2002 til 2012 vist som en indeks. En verdi på 80,7 for menn i alderen 30-39 år betyr at antallet i 2012 er 80,7 % av hva det var i 2002. Trenden med en reduksjon i befolkningen i aldersgruppen 30 til 40 år er gjennomgående for det siste 10-året i Nordland. Det betyr at innslaget av den viktigste aldersgruppen for samfunnsutviklingen fortsetter å gå ned. Det er kvinnene over 30 år som i størst grad forlater Nordland, mens kvinner under 30 år er den gruppen som øker mest i antall Nordland.

Befolkningen i aldersgruppen 20 til 29 år falt frem til vendepunktet kom i 2008. Siden 2008 er denne befolkningsgruppen økt med nesten 10 %. Den mest positive utviklingen finner vi for kvinner i denne aldersgruppen. Gode utdanningsmuligheter etterfulgt av tilgang til relevante jobber for nyutdannede kvinner med høy utdanning er sammen med arbeidsinnvandring spesielt fra Sverige og Øst Europa, er hovedforklaringen. Økt flytting når en passerer 30 år indikerer at det skjer endringer i bo-preferanser og behov for jobb som gjør at mange flytter.

FIGUR 3: BEFOLKNINGSUTVIKLING PER REGION I NORDLAND SISTE 10 ÅR.

Figuren viser utviklingen i befolkning per region i Nordland i form av en indeks der folketallet i år 2002 = 100. Indeksen gjør at hastigheten i befolkningsutviklingen er direkte sammenlignbar. Den sterkeste befolkningsutviklingen i Nordland har Salten regionen med en vekst på 5,4 % siste 10 år. Veksthastigheten er dermed om lag 50 % av det nasjonale gjennomsnittet i den beste av nordlandsregionene. Den svakeste utviklingen har Vesterålen og Ofoten regionene. Det er gledelig at alle regionene har positiv befolkningsutvikling i 2012.

FIGUR 4: BEFOLKNINGSUTVIKLING I NORDLAND ETTER KOMMUNENS SENTRALITET. INDEKS DER 2002 = 100.

By og land
Figuren viser utviklingen i befolkning i aldersgruppen 20 til 40 år i henholdsvis by- og sentrumskommuner, periferikommuner, Nordland totalt, og tilsvarende tall for endringen i 20 til 40 års aldersgruppen for Norge totalt. Nasjonalt falt aldersgruppen 20 til 40 år helt frem til vendepunktet i 2007. Det tok lengre tid før den negative trenden snudde i Nordland. Først i 2010 kunne vi observere en bedring i utviklingen for 20 til 40 åringer i Nordland. Utviklingen snudde i 2010. Fallet fra 2002 til 2010 var på 9 % for bykommunene og 19 % for periferi eller landkommunene. Mens økningen nasjonalt i samme periode var på 3,2 %. Måltrettet arbeid for å stimulere jobbskaping for yngre blir svært viktig for Nordland i årene som kommer.

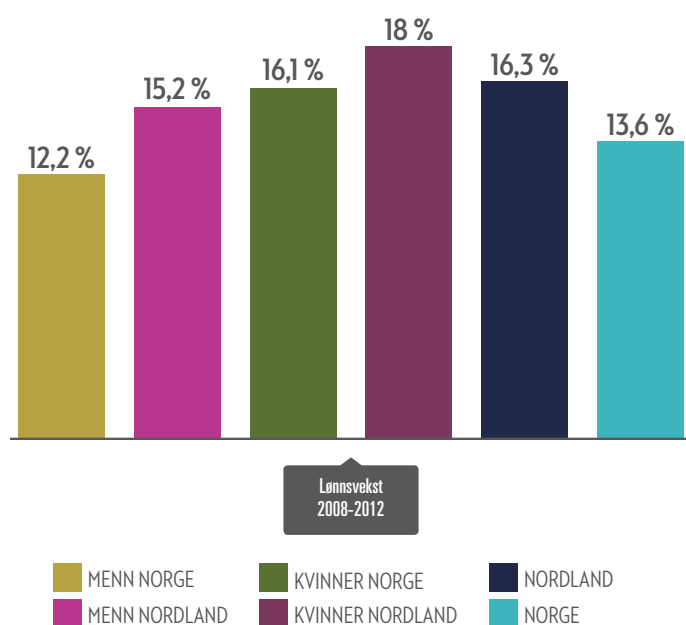
KVINNER HAR STERKEST VELSTANDS- VEKST I NORDLAND

I sum hadde innbyggerne i Nordland en brutto inntekt på 66 milliarder kroner i 2012.

Gjennomsnittsinntekten var på 357 000 kroner i Nordland i 2012, noe som er en økning på nesten 15 000 kroner fra 2011. Lønnsnivået tilsvarer nå 91 % av landsgjennomsnittet. Avstanden opp til landsgjennomsnittet minsker.

Lønsmottakerne kan se tilbake på fem meget gode år med store lønns-tillegg. I perioden fra 2008 til 2012 var det kvinnene i Nordland som hadde den sterkeste lønnsveksten med hele 18 %.

FIGUR 1: VEKST I BRUTTO LØNN MENN OG KVINNER, NORDLAND OG NORGE

Figuren viser % vis vekst i gjennomsnittlig brutto lønn i perioden 2008 til 2012. Kvinnene i Nordland hadde en lønnsvekst som er om lag 2 % høyere enn landsgjennomsnittet for kvinner. Spesielt kvinner i by- og sentrumskommuner bidro til denne utviklingen sammen med flere høyt utdannede kvinner i arbeidsstokken. Økt arbeidstid blant deltidsansatte bidrar også til at lønnsnivået øker. Menn i Nordland har hatt en lønnsvekst på 15,2 % siste 5 år. Det er 3 % mer enn landsgjennomsnittet for menn og bidrar til at lønnsnivået i Nordland tar innpå nivået nasjonalt. Viktige forklaringsfaktorer er økt andel av arbeidstakere med høyere utdanning, økt konkurranse om arbeidskraften og god økonomi i bedriftene.

TRAINEE SALTEN

En effektiv løsning for å trekke høyt utdannede unge folk til regionen.

Vi sikter oss inn mot de som har tre til fem års utdanning fra universitet eller høyskole, og samtidig har en ønske om å bosette seg i regionen. Målgruppen for programmet er siviløkonomer og sivilingeniører.

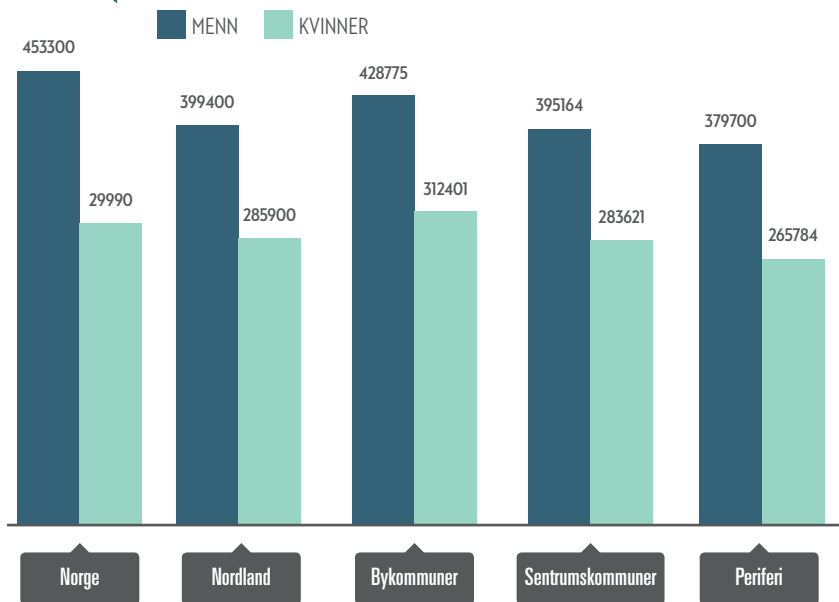
Trainee Salten er et samarbeid mellom 21 bedrifter i Bodø og Salten-regionen. Vi tilbyr våre deltakere et program på 22 måneder hvor de får testet og utviklet sin kompetanse i to ulike medlemsbedrifter. Vi får stadig flere bedrifter som ønsker å delta på ordningen.

Trainee Salten sørger for at kompetansen matcher bedriftenes behov, og legger til rette for at samtlige parter skal få et best mulig resultat.

Traineeprogrammet kan vise til gode resultater som en løsning på både å gi og rekruttere høyt utdannet kompetende til medlemsbedriftene. Vi har siden oppstart i 2006 omsatt 33 høyt utdannede ungdommer igjennom 7 kull. Av disse har 19 bosatt seg og 9 personer er ennå i traineeprogrammet.

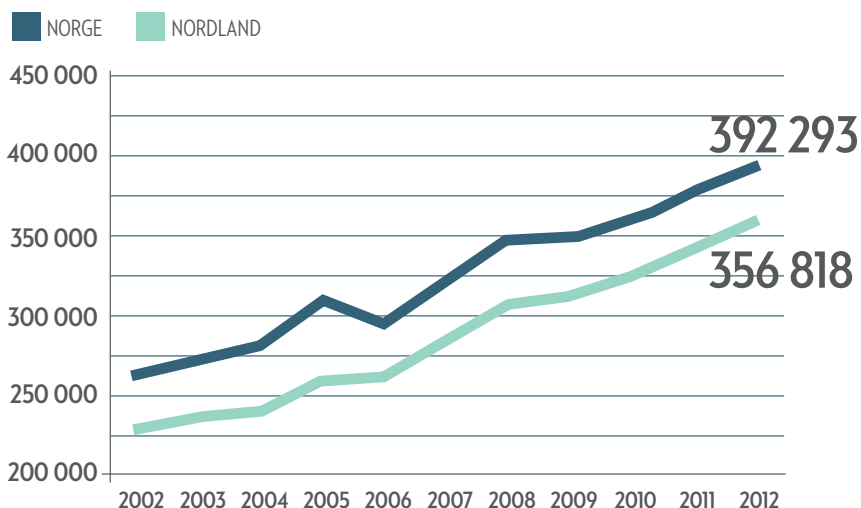
Trainee Salten kom best ut i en nasjonal evaluering av traineeprogrammer.

Foto: Kull 6, 2011-2013

FIGUR 2: UTVIKLING I LØNN FOR MENN OG KVINNER ETTER KOMMUNETYPE NORDLAND

Figuren viser gjennomsnitt bruttolønn for lønsmottakere etter bostedskommunens sentralitet. Bruttolønnen i Nordland er høyest i by og sentrumskommunene både for menn og kvinner. Relativt til nasjonalt nivå har kvinner i by- og sentrumskommuner det høyeste lønnsnivået i Nordland med 105 % av landsgjennomsnittet. Menn i periferi kommunene har også en meget god fremgang. Gode inntekter i fiskeri og havbruk bidrar til god fremgang i lønnsnivået. Lønnsforskjellene mellom Nordland og Norge er størst for menn. Menn får dermed de sterkeste incentivene til å flytte til andre steder som kan tilby stillinger med høyere lønn. Lønnsforskjeller mellom Nordland og Norge er en viktig forklaring til flyttemønsteret vi ser i befolkningen, der spesielt unge i alderen 30 til 40 år søker ut av fylket. Lønnsforskjellene har også stor betydning for flyttemønsteret innad i fylket. Det vil være en naturlig tiltrekning til steder der lønnsnivået er høyere.

FIGUR 3: UTVIKLING I BRUTTOLØNN NORDLAND OG NORGE 2002 TIL 2012.

Figuren viser utviklingen i gjennomsnitt bruttolønn i Nordland og Norge i kroner. Nordland følger tett den nasjonale lønnsutviklingen. Mens avstanden økte opp til landsgjennomsnittet frem til 2005, har avstanden minsket gradvis i årene etter. Det er ventet at nivået i Nordland vil komme opp mot landsgjennomsnittet over tid. Økende petroleumsaktivitet i Nordland, høy offentlig sysselsetting, større andel av befolkningen som har høyere utdanning, lavere andel av deltidsarbeid og tiltakende kamp om arbeidskraft, vil bidra til denne utviklingen.

Fauske Idrettslag stod bak gjennomføringen av et prikkfritt arrangement og vant i tillegg "Årets arrangørpris i langrenn" fra Norges Skiforbund

Arrangøren gjorde grundige forberedelser og gjennomførte et solid arrangement, samtidig som man måtte takle til dels ekstreme værforhold. Rammen rundt mesterskapet var særdeles hyggelig, både for deltagere, støtteapparat og media. Arrangøren klarte også å engasjere lokalmiljøet på en glimrende måte, noe som blant annet ga seg utslag i en enorm publikumsoppslutning.

Foto: Bjørn L. Olsen/NM ski

Viktige forklaringsfaktorer er økt andel av arbeidstakere med høyere utdanning, økt konkurranse om arbeidskraften og god økonomi i bedriftene.

Lønnsnivået i Nordland tar innpå nivået nasjonalt.

KOMPETANSE DRAR ARBEIDSMARKEDET

Totalt var det 116 573 sysselsatte personer i Nordland i 2012. Det er en vekst på 0,7 % fra 2011.

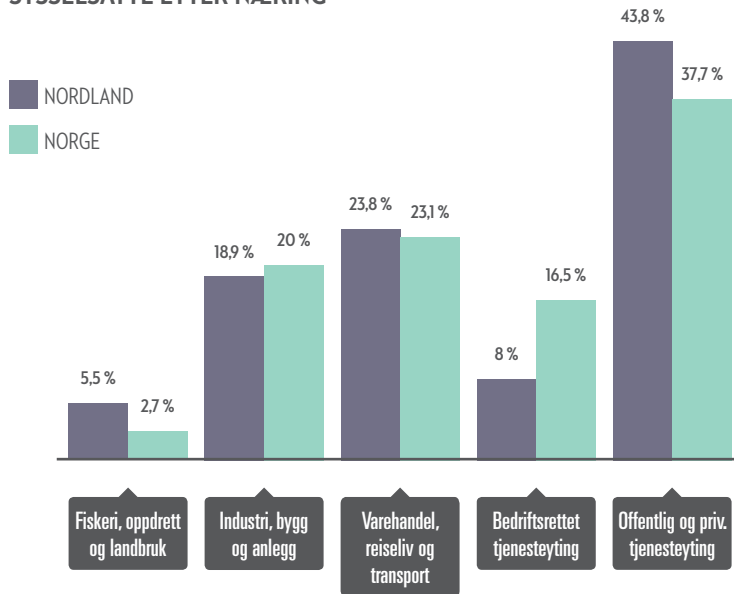

Det kom netto 788 flere i arbeid i løpet av året. Den positive trenden fra 2010 fortsatte i 2012. Veksten vil fortsette inn i 2013. Det ventes en økning på 0,8 %, det vil si netto 1 000 nye jobber i 2013. I gjennomsnitt var det 3 278 helt ledige personer i 2012, en ledighet på kun 2,7 % av arbeidsstokken. Flest nye jobber kom det i 2012 i offentlig sektor og i bygg og anlegg. Det er godt nytt at ledigheten ventes å falle i 2013 til et nivå på 2,5 %, det vil si 3 000 ledige. Arbeidsmarkedet hadde en bedre utvikling i 2012 enn ventet.

FIGUR 1: SYSSELSATTE ETTER HOVEDBRANSJE I ANTALL OG % FORDELING

Figuren viser den bransjemessige fordelingen av sysselsatte i Nordland. Det er flest sysselsatte i offentlig tjenesteproduksjon med 51 024 i arbeid og 44 % av sysselsettingen. Den nest største sektoren er varehandel, reiseliv og transport med 27 700 (23,8 %) sysselsatte. Industri og bygg og anlegg utgjør om lag 19 % av sysselsettingen i Nordland og er den tredje største sektoren. Bedriftsrettet tjenesteyting står for 8 % av sysselsettingen, mens den minste sektoren er primærnæringene. Nordland skiller seg klart ut fra Norge ved å ha dobbelt så høy andel sysselsatte i fiskeri, oppdrett og skog, og bare halvparten så stor andel av sysselsatte innen tjenesteyting mot bedrifter. Den offentlige sysselsetting er 6 % høyere enn for Norge totalt. Innenfor industri har Nordland dobbelt så stor andel av de sysselsatte innen eksportindustri som landsgjennomsnittet.

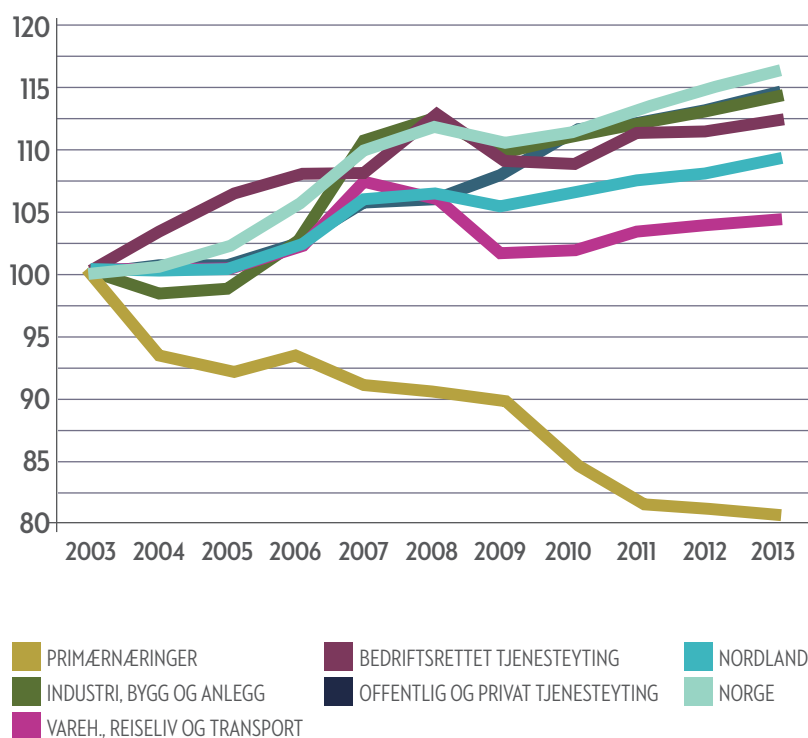
SYSSELSATTE ETTER NÆRING

FIGUR 2: UTVIKLING I SYSSELSETTING NORDLAND PER SEKTOR. INDEKS DER ANTALL SYSSELSATTE I 2003 = 100.

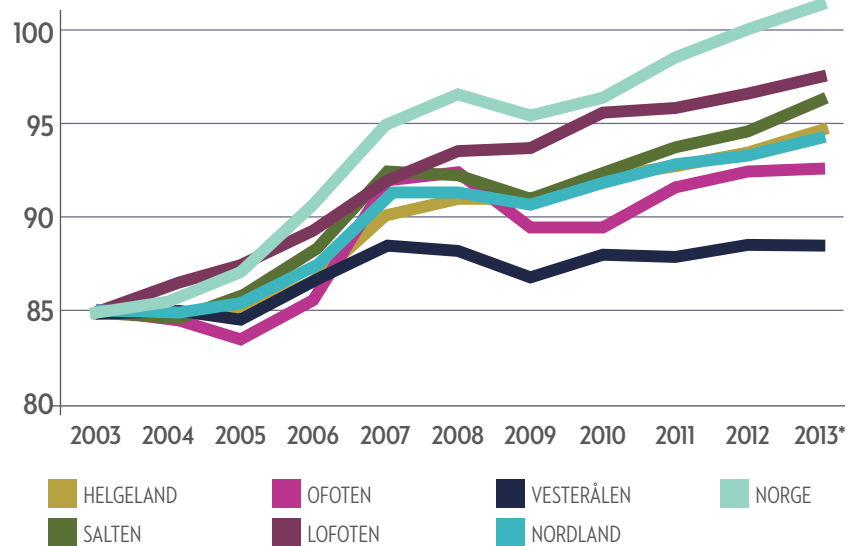
Figuren viser utviklingen i antall sysselsatte per sektor fra 2003 målt som en indeks. En indeksverdi på 105 i 2013 betyr at sysselsettingen er økt med 5 % i sektoren i forhold til antallet i 2003. 2003 var preget av svake konjunkturer internasjonalt og lavkonjunktur i Norge. Fra 2003 skiller to næringer seg ut med svakere vekst enn fylkesgjennomsnittet. Det er primærnæringene med 20 % færre sysselsatte enn i 2003 og varehandel, reiseliv og transport med om lag 5 % vekst i sysselsettingen. Industri/BA og offentlig tjenesteproduksjon har den sterkeste sysselsettingsveksten med om lag 14,5 % siden 2003. Også bedriftsrettet tjenesteyting har hatt en god utvikling med 12,5 % økning siden 2003. Sysselsettingen nasjonalt vokste i samme periode med 16,4 % sammenlignet med 9,3 % i Nordland. Sterkt vekst i tjenesteproduksjon mot bedrifter nasjonalt er en viktig årsak til svakere jobbvekst i Nordland enn landsgjennomsnittet. Noe av forskjellene utlignes av at den offentlige sektoren i Nordland utgjør en større del av sysselsettingen enn det nasjonale gjennomsnittet.

UTVIKLING I SYSSELSETTING PER SEKTOR

FIGUR 3: UTVIKLING I SYSSELSETTING 2003-2013 PER REGION I NORDLAND. INDEKS DER 2003 = 100

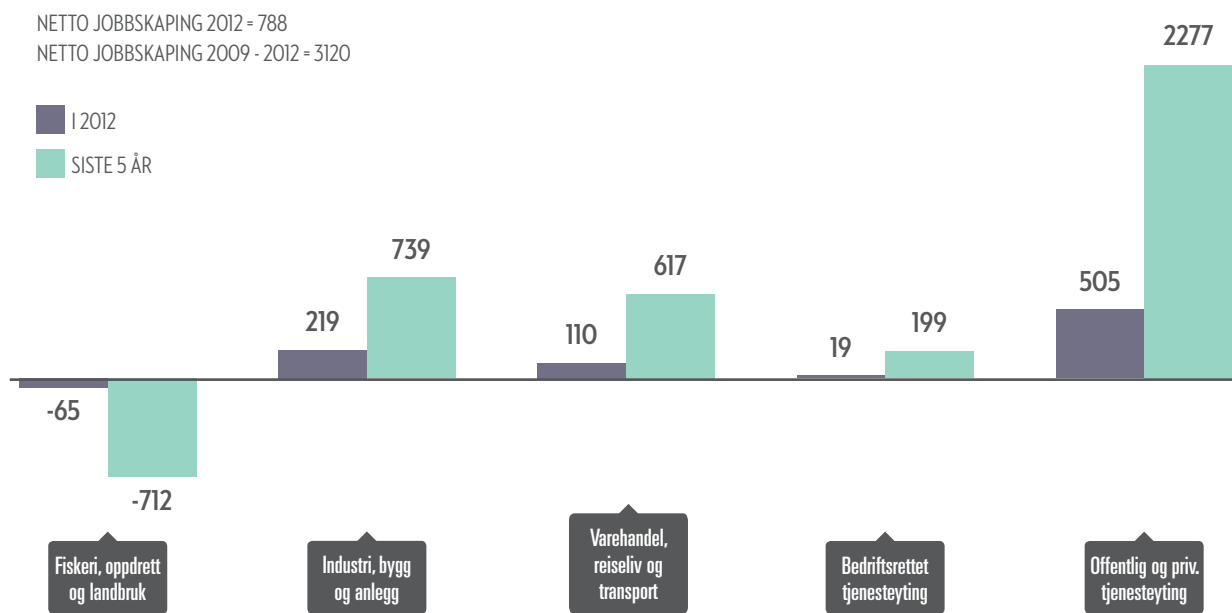
Figuren viser utviklingen i sysselsetting per region i Nordland fra 2003 til 2013. De to regionene som skiller seg ut ved svakere sysselsetningsvekst enn fylkesgjennomsnittet er Vesterålen (3,5 %) og Ofoten (7,6 %). Helgeland tangerer gjennomsnittsvæksten for Nordland på 9,3 %. Regionene som har sterkest økning i sysselsettingen er Lofoten med 12,4 % og Helgeland med 11,1 %. Ingen av regionene har dermed vekst på høyde med landsgjennomsnittet på 16,3 % i samme periode.

FIGUR 4: UTVIKLING I ARBEIDSLEDIGHET NORDLAND

Lav ledighet

Figuren viser utvikling i gjennomsnittsarbeidsledighet gjennom året i Nordland i antall personer. Gjennomsnittet for 2012 ble 3 278 arbeidsledige. Ved utgangen av 2012 var arbeidsledigheten i Nordland 2,5 %. Arbeidsledigheten viste en fallende trend gjennom 2012, og ventes i 2013 å ha et gjennomsnitt på 2 960 ledige. En viktig forklaring er økt tilgang på ledige stillinger. I oktober 2012 var tilbudet av stillinger på 1 098, noe som er 108 stillinger mer enn på samme tid i 2011. Det etterspørres flest arbeidstakere til stillinger innen helse og omsorg, salg og service, administrasjon og teknologiske fag. Om lag 50 % av de ledige stillingene etterspør søkere med høyere utdanning. Av de helt ledige i Nordland er den største gruppen 60 % yngre enn 40 år. Ledigheten varierer sterkt mellom lokalsamfunn i Nordland. Ledigheten er mer enn 6 % i kommunene Værøy, Meløy, Nesna, Øksnes og Tysfjord. I andre lokalsamfunn var ledigheten svært lav. Kommunene Træna, Grane, Hattfjelldal, Sømna og Lurøy hadde alle en ledighet lavere enn 1,5 % av arbeidsstokken.

FIGUR 5 : NETTO NYE JOBBER I NORDLAND 2012 OG I PERIODEN 2009 TIL 2012. ANTALL PERSONER.

Figuren viser netto endring i sysselsetting eller netto jobbskaping for hver sektor i Nordland i 2012 og i perioden fra 2009 til 2012. Sammenligningen 2009 til 2012 er valgt fordi finanskrisen markerte et kraftig omslag for næringslivet i Nordland. I 2012 ble det skapt 788 netto nye jobber. Det er en nedgang fra 2011, der netto jobbskaping var 1 024 flere i arbeid. I 2012 vokste offentlig tjenesteproduksjon sterkest med 505 nye jobber, fulgt av Industri/BA med 219 netto nye stillinger. I Industri/BA kom majoriteten av nye jobber innenfor bygg og anlegg, mens industri hadde en stabil sysselsetting. I offentlig sektor dominerer helse og omsorgsstillinger. I varehandel, reiseliv og transport økte sysselsettingen med 110 personer i 2012. Varehandel og reiseliv økte, mens det er en svak nedgang i transportsysselsatte. Innenfor tjenesteproduksjon mot bedrifter økte antall sysselsatte med kun 19 personer i 2012. Tjenesteyterne mot bedrifter hadde god vekst i 2011 og svekkelsen i 2012 forklares med at det tar tid å fylle opp kapasiteten. Innenfor primærnæringene fortsetter nedgangen. 65 færre personer arbeider i sektoren etter 2012. Effektivisering av havbruk og færre i landbruket fortsetter.

Sammenlignes 2012 med utviklingen i perioden 2009 til 2012 er mønsteret helt likt. Nedgangen i primærnæringer er noe mindre i 2012 enn foregående to år, mens oppgaven i bedriftene som produserer tjenester rettet mot andre bedrifter er lavere enn foregående to år. Nordland særpreges fortsatt av langt svakere evne til å skape kompetansearbeidsplasser innenfor tjenester mot bedrifter.

FIGUR 6 : NETTO NYE JOBBER I NORDLAND FORDELT PÅ KVINNER OG MENN

Figuren viser netto endring av sysselsetting per år for henholdsvis kvinner og menn i Nordland. Fra 2009 har vi positiv jobbskaping for både menn og kvinner i Nordland. Det er ingen markert forskjell mellom kjønnene. Hastigheten i jobbskaping er derimot for lav sammenlignet med Norge. Nye jobber kommer til i Nordland med bare 60 % av hastigheten som landsgjennomsnittet har. Sysselsettingsveksten er derfor langt sterkere utenfor Nordland. Nordland har store naturressurser og mulighetene for å skape mange nye jobber er tilstede. Disse mulighetene må det satses sterkt på å gjøre om til nye spennende jobber i fylket.

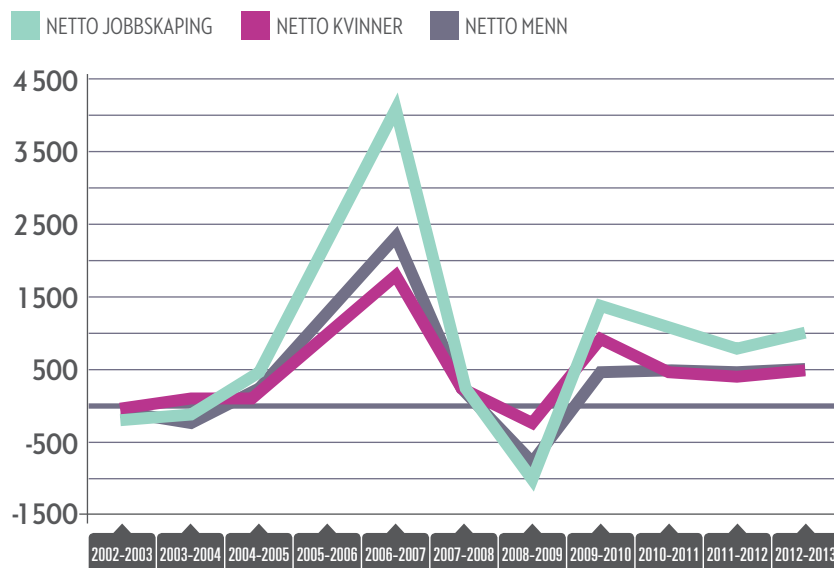
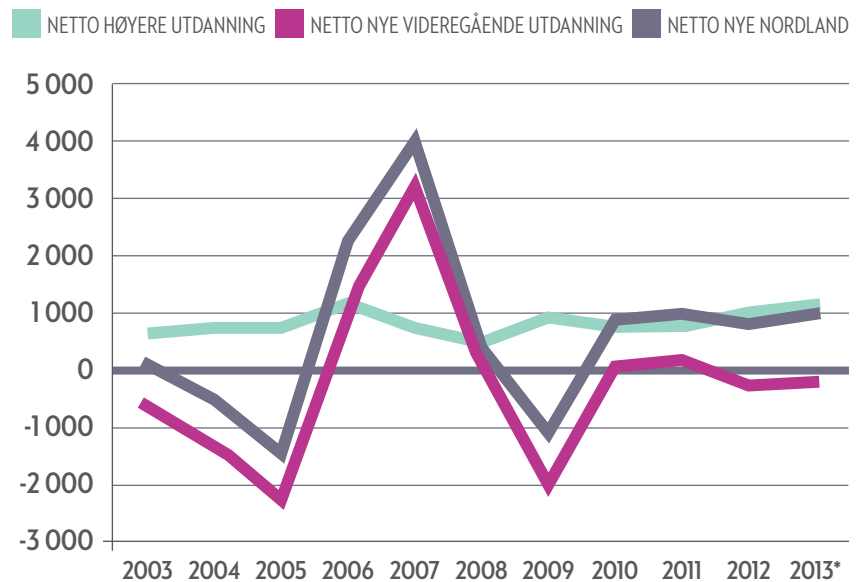

Foto: Ungt Entreprenørskap

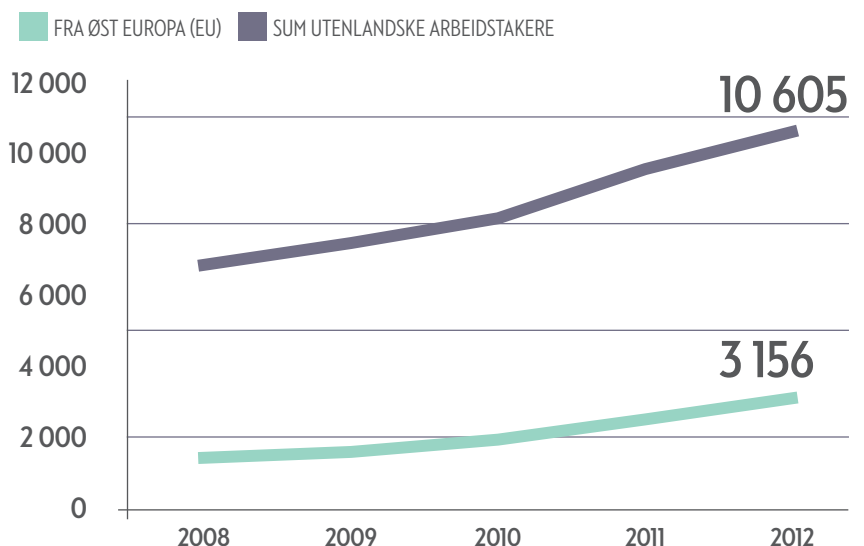
FIGUR 7 : NETTO JOBBSKAPING FOR ARBEIDSTAKERE ETTER KOMPETANSENIVÅ I NORDLAND.

Kompetanse er den viktigste endringsfaktoren i arbeidsmarkedet i Nordland. Arbeidsmarked for arbeidstakere med opp til fagbrev etter 2010 er tilnærmet uendret i antall sysselsatte. Veksten i sysselsetting forklares i sin helhet av netto økning i antall sysselsatte i kategorien med høyere utdanning. Veksten er årlig mellom 950 og 1100 netto nye stillinger i denne kategorien. Selv om størrelsen på arbeidsmarkedet for personer med opp til videregående skole ikke vokser, er det likevel betydelig mangel på en rekke yrkesgrupper. Det skyldes lav rekruttering av fagarbeidere over tid, og færre tilgjengelige kandidater. Svært mye av arbeidsinnvandringen til Nordland dekker behovet mangel på tilgjengelige fagarbeidere skaper. Hovedkonklusjonen i NAVs årlige bedriftsundersøkelsen er at bedriftene i Nordland kunne ha ansatt 1.950 flere i løpet av 2012, hadde de hatt tilgang på søkere med rett kompetanse.

FIGUR 8 : UTVIKLINGEN I ANTALL UTENLANDSKE ARBEIDSTAKERE I NORDLAND

Utenlandsk arbeidskraft spiller en stadig større rolle i Nordland. Antall utenlandske arbeidstakere på korttids- eller langtidsopphold passerte i 2012 for første gang 10 000 personer. Det store flertallet av disse arbeidstakerne er fagarbeidere. De jobber i hovedsak innen bygg og anlegg, reiseliv, salg og service, renhold, helsesektoren og transportsektoren. Uten denne store gruppen av arbeidstakere ville mangelen på arbeidskraft vært svært stor i Nordland. Økt bevissthet rundt integrering, permanent bosetting, og opplæring i norsk blir svært viktig i årene som kommer.

*I offentlig sektor
dominerer helse- og
omsorgsstillinger.*

*Netto nye jobber i Nordland
i perioden 2009 til 2012.*

Foto: Bjørn Erik Rygg Lunde, Nordlandssykehuset

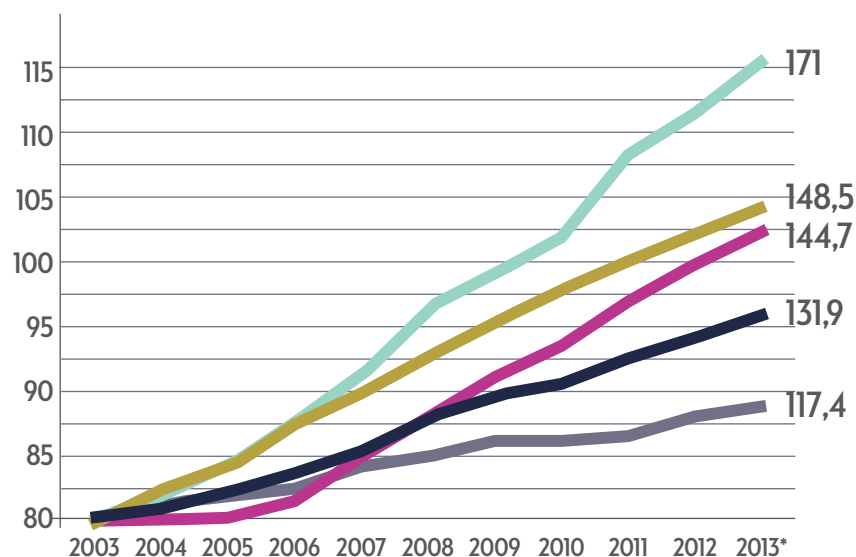
**FIGUR 9: JOBBSKAPING HØYT UTDANNEDE
I DE RASKEST VOKSENDE FAGOMRÅDENE**

Kompetanse

Kompetanse spiller en avgjørende rolle for tilveksten av nye jobber i Nordland. Siden finansuroen slo inn for fullt i 2009, har det vært et netto jobbtap hvert år i kategorien med grunnskole- og videregående formalkompetanse. Siden 2009 er det blitt 2 289 færre sysselsatte i denne kategorien i Nordland. I samme periode økte antall jobber for personell med høgskole eller universitetsutdanning med 2 631, og bidro til at sysselsettingen tangerte forrige toppnivå i 2008.

Andelen av arbeidsstokken med utdanning på høyskole- og universitetsnivå i Nordland passerer 27,4 %. Nasjonalt gjennomsnitt er 32,3 %. Nordland tar langsomt inn på landsgjennomsnittet.

2013 UTSIKTENE SER SLIK UT FOR BEDRIFTENE

HJEMMEMARKEDSINDUSTRIEN

Hjemmemarkedsindustrien venter en vekst på 2 % i 2013. Spesielt i byggevareindustrien har det vært kraftig vekst. Utsiktene for 2013 er bedre enn det de var ved inngangen til 2012. Viktigste drivkrefter er økt volum i bearbeiding av laks, torsk, økt bygging av boliger, produksjon av utstyr til industri og bergverk, og leveranser til petroleumsindustrien. I 2013 er de negative effektene av REC i stor grad ute av nordlandsøkonomien. Leverandørene til petroleumsindustrien fortsetter å øke leveransene. Disse bedriftene har hatt fremgang siden 2011 og den fortsetter i 2013. Ordreservene øker, og markedet oppleves som godt på tross av høy konkurranse.

EKSPORTINDUSTRIEN

I Eksportindustrien ventes det en vekst på mellom 1 % og 2 % i 2013. Ordresituasjonen er forbedret og markedsutsiktene tilsier vekst fremover. Dette er moderat forbedring som igjen gir økte driftsinntekter i eksportindustrien. Fiskeeksportørene skiller seg ut med en fortsatt negativ trend i 2013 på tross av økte torskekvoter.

VAREHANDEL, REISELIV OG TRANSPORT

Varehandel, reiseliv og transport fortsetter veksten i 2013. Veksten ventes å nå 3,5 %. Deler av transportsektoren har sterkt økende konkurranse fra utenlandske lavpristilbydere og venter derfor en lav vekst, mens det innen persontransport og skip er bedre utsikter. Hotellene venter økende aktivitet i 2013 som følge av fortsatt vekst i næringsreiser.

TJENESTEYTING

Innen tjenesteyting mot næringslivet er utsiktene positive for 2013, med en forventning om vekst på 1 % i 2013. Aktiviteten er fra høy til meget høy i bedriftene. Drivkreftene er økt etterspørsel som følge av økt behov for rådgivning relatert til bygg, anlegg, og oljevirkksomheten. Bank- og finanssektoren venter økte utlån i takt med at flere eiendommer bygges, og it-bedriftene venter at den høye aktiviteten fortsetter i hele 2013.

TJENESTER TIL HUSHOLDNINGENE

Produsentene av tjenester til husholdningene fortsetter den positive utviklingen fra 2012 i 2013. Det ventes en vekst på 2,5 % drevet av økt etterspørsel etter private omsorgstjenester, reiser, renhold, lån til boliger, og eiendomsmegling i deler av fylket. Flere eldre gjør at det nå vokser frem en rekke private omsorgsbedrifter.

INDEKS NORDLAND 2013

Indeks Nordland er et partnerskap mellom
Nordland Fylkeskommune
DNB/Nordlandsbanken ASA
Innovasjon Norge - Nordland
NHO Nordland
Kunnskapsparken Bodø AS
NAV Nordland

INDEKS NORDLAND 2013
kan du lese og laste ned på:
www.indeksnordland.no

Har du spørsmål om Indeks Nordland
kontakt Kunnskapsparken Bodø AS
på epost: ep@kpb.no

FORFATTER:

Erlend Bullvåg, Handelshøgskolen i Bodø

PROSJEKTLEDELSE:

Kunnskapsparken Bodø AS

STYRINGSGRUPPE:

Karsten Nestvold, Innovasjon Norge - Nordland
Erlend Bullvåg, Handelshøgskolen i Bodø
Eirik Pedersen, Kunnskapsparken Bodø AS
Odd Henriksen, NHO Nordland
Bjørn Sture Trymbo, Nordlandsbanken
Jørn Sørvig, Nordland Fylkeskommune
Kjell Hugvik, NAV Nordland

TAKK TIL:

Nordland Fylkeskommune
DNB/Nordlandsbanken ASA
Innovasjon Norge Nordland
Næringslivets Hovedorganisasjon Nordland
og Kunnskapsparken Bodø AS for finansiell
støtte.

DESIGN:

mpDesign AS

TRYKK :

Forretningstrykk AS

ISBN 978-82-8151-024-1